

SZABADSÁG
The oldest established and largest Hungarian paper in the United States
Thirtieth year. Published daily by The Szabadság Printing & Publishing Co.

KOLDUSOK FORRADALMA

A középkorban a leprabetegek közül sokan boldogoknak érezték magukat, mert isten különös megjelénének tekintették, hogy őket ezzel a rettenetes betegséggel sújtotta. Elvonultak a hegyek közé, a magányba, mert attól kellett tartaniuk, hogy az egészségesek és jóllakottak, akik mert egészségesek és jóllakottak voltak, esingtek az életen gyáva félelemmel, esetleg megölik őket. Jaj volt annak a leprabetegnek, aki koldusmódjára letévedt a faluba s könyöradományból akart megélni. Gyakran arra kénszerítették, hogy a saját sírját ássa meg s még elevenen, röhgöve rothad, szétmálló testén, belefektették.

A társadalom, amely eltűri a koldusokat, természetesen magától értetődően tartja a kiiskolmányosolt s a koldusok, akik a környező szivre igyekeznek hatni, valójában ügyes és raffinált imitáló azoknak, akik a maguk céljaira használják ki az emberek becsületlen munkaezejét s az igazságba s az abból származó helyes értékelésbe vetett hitét.

Levél Szibériából

Pervaja-Rjetchka, 1920. július 20.

A Szabadság Szerkesztőjének:

Mielőtt rátérnék soraim tulajdonképeni tárgyára, hivatkozom Önökös írásait és b. lapjuk karácsonyi számában közölt levelemre, melynek utolsó sorai így hangzanak: "Legyen szociálisták Terelje ráink a társadalom figyelmét, kelte fel rokonszenvét!" — Ez megtörtént!

Az amerikai magyar sajtó, első helyen az Önök lapja, megdobogtatta a magyar szívét és hatalmas visszhangja nemcsak a társadalomra indította az anyországtól elszakadt, élni akaró és dolgot tudó drága véreinket. Az amerikai magyarság meglette kötelességét! Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

Az amerikai magyarság oly tettet művelt, melyhez nem elegendő a történelem aranybűtje, mert emléket a megtelettség oszadal, a hála gyémántveszejével maradandóan megörökítette minden, Szibériában raboskodó, magyar katona szívében.

A BASE-BALL VÉDELME

Az amerikai újságok napok óta lázasan tárgyalják a base-ball legújabb szomorú szenzációját: Raymond Chapman-nek, a kitűnő clevelandi játékosnak tragikus halálát. Csak azok előtt lehet különös, vagy fura, hogy Chapman halálát öles fejéimék hirdették a lapok homlokzatán, — akik nem ösmerik az amerikai nép határtalan érdeklődését a nemzeti sport iránt.

A tudatlanok, a felületesen itélők és az amerikai nemzeti sport ellenségei bizonyára felhasználják majd az alkalmat, hogy a base-ball ellen igazságnak. Mint minden helyes és okos ügynek, a base-ball-nak is vannak ellenségei és irigyei. Kétségtelen, hogy a base-ball game-ek révén esztendőről esztendőre milliók vándorolnak a professzionális játékosok és vállalkozók zsebébe és sürin akadnak olyan önzetlen alakok, akik ezeket a milliókat inkább a saját zsebüikbe szeretnék varázsolni, akik "sajnálják" a mások által kiadott olyan garast, amely nem az ő zsebüikbe jut.

Chapman halála éppen azért keltett országos, nagy szenzációt, mert a base-ball játékosai ugyancsak ritka a "halalós" játék. A veszély elhalás teljesen korlátozza részben az a körülmény, hogy a játék maga teljesen ártalmatlan jellegű, részben az a tény, hogy a professzionális játékosok mindégike a szó szoros értelmében művészek, korlátlan ura és parancsolója a labdának.

Ha a sport többi ágait tekintjük, könnyen megállapíthatjuk, hogy a legtöbb sportokkal jelentősebb emberelődözöt követel, mint a base-ball. Magyarországon több embert ölt meg a ferbl és a huszonegyes, mint Amerikában a base-ball.

Az amerikai-nemzeti sport törhetetlen rajongói minden eszközzel megakadályozzák, hogy Chapman tragikus halálát arra használják ki az állpróféták, hogy mozgalmat kezdenek a base-ball ellen. Mert ha a base-ball ellen agítál valaki, az ugyanazt teszi, mintha az automobil ellen indítana irtóhadjáratot azért, mert az automobil is megölt már jónéhány ártatlan embert.

Szerkesztői üzenetek
S. M., Chicago, Ill. — A szeszfőzés, tengeri, rozs s bármily gabonánemből, valamint a sörfőzés meg van tiltva, azok készítése módjára néve sem adhatunk felvilágosítást.

J. F., Trenton, N. J. — 1. Románia. — 2. Elég cím: Mauthner Ódon magkereskedése, Budapest, Hungary.

K. J., Kent, O. — A román garázdaalkodás oka a sok zavar és rendtelenségnek. Levélét elküldték New Yorkba. Tényleg nem adnak választ a reklamációkra sem. Türelemmel várja meg további értesítéseket.

M. Anna, Muskegon, Mich. — Anyja és öccse utlevélét kell ott-hon láttamoztatni s mert elküldték már az affidavitot, az nem fog nehezebbe ütközni. Távirat nem árt, pár dollárba kerül. Minden szó 36 cent.

K. J., Niles, O. — Nem szabad magánhasználni a cím. N. J., Perth Amboy, N. J. — Kivánsága közös. Vágya minden magyarnak s eljön a teljesülés ideje. Levele közlésem nem alkalmas s mintogy cím nélkül nem tudjuk visszaküldeni, a szibériai foglyok iránt kifejezett részvérté tekintettel a levelehez csatolt egy dollárt a szállítási költségre folyó grúitis javára bevételeztük s azt a legközelebbi kimutatásban nyilvánosan is nyugtazzuk.

G. J., Indiana Harbor, Ind. — A nyelvmesterből kelt tanulnia s a szóár azért nélkülözhetetlen, mert ebben részlél minden angol és magyar szóra betűsorban. — Ezer jegy 50. H. M., Dayton, O. — Ezer jegy 50. H. M., Dayton, O. — Ezer jegy 50.

Minden városban és plézen keresünk oly megbízható és értelmes egyéneket, kik kellő dijazás mellett a csekk által való pénzügyi ellátást, valamint a BUDAPEST székes fővárosi köztvények értéket, ismerőseink és barátaink körében ismertetni hajlandók. Von Polenz & Co. 442-4TH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

HA

Péznit akar küldeni az óházába, küldje általunk és meglesz elégedve? Óházai bankba vagy takarékbá küld betétet, küldesse általunk és könyvét legrövidebb idő alatt megkapja. Az óházába akar utazni, vegye hajójegvét nálunk, utlevélét és a konzuli hitelesítéseket megszerezze nálunk. Az óházából valakit ki akar hozatni, mi kihozzuk. Az óházában ügyes bajos dolgát el akarja intézni, forduljon bizalommal hozzánk. Megtakarított pénze van, helyezze el nálunk. 4% kamatot fizetünk és pénzt bármikor kivetheti. Bármely ügyben tanácsra vagy felvilágosításra van szükisége, mi rendelkezésére állunk.

NEMETH ÁLLAMI BANK
NEMETH JANOS, elnök.
FÜZÜLET: 10 E. 22nd STREET, New York.
PIÓKÜZLET: 1597 SECOND AVE. corner 83rd St. NEW YORK CITY

LLOYD SABAUDO
3 State St., New York.
Legközelebbi indulás New Yorkból dupla csavaru hajó
S. S. PESARO
Szeptember 1-én.

A munkások barátja
PAIN-EXPELLER
Védjegy Reg. U. S. Pat. Off.
Több mint 50 év óta világhírű szer. Vigyázzon a "Horgony" védjegyre.

The State Bank
374-378 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

HA HAZA AKAR UTAZNI, HA CSALÁDJÁT KI AKARJA hozatni Magyarországra bármely részéből, HA PÉNZT AKAR KÜLDENI HA PÉNZT AKAR VENNII két dolgot tartson szem előtt:

BIZTOS ÉS MEGBIZHATÓ HELYRE adja a pénzét, ahol PONTOS KISZOLGÁLÁSBAN részesül. Nálunk mindent megtalálja. Mi minden iratot, mely a családja kihozatalához szük-séges, megszerezze rövid időn belül. E bank vagyona 85 millió dollár. Betevéinek száma több mint 100,000.

Irjon vagy jöjjön el személyesen a címre: THE STATE BANK 374-378 Grand St., New York, N. Y. h s p

AMERICAN EXPRESS CO.
Biztonságban lesz a pénze, amit haza küld.
Pénze biztos, ha az American Express Company által küldi. A mi nyugtánk és sok éven át tisztességes működésünk szavatosságát nyújt Önnek. Az American Express Company nem új intézet. 1841-ben volt alapítva, befizetett 18,000,000.00 dolláros tőkéje van és épített egy huszonegyemeletes palotát, mely birtoka és mcliben főirodája vannak elhelyezve. A Társaság sok éven keresztül foglalkozik pénzügytálatással és ma több pénzügytálat eszköztől, mint bármely más pénzintézet. Mindennemű pénzügytálat kívül még tengeri és földközi szállítással is foglalkozik a külföldön és utazó társaságokat vezet a világ minden részén. Vannak saját iródi s köz európai fővárosban és rohamosan gyarapítja azok számát. Ha biztosságot, pontosságot és eredményt akar, küldje pénzt American Express pénztálatvány, csak vagy kübel utján. Magyar és egyéb külföldi készpénzt árusítunk. Használja belföldi Money Orderneket, ha pénzt küld vagy szám-lát fizet itt vagy Canadában. Keresse fel helyi iródnakant: 2048 E. Ninth St., Cleveland, O. vagy irjon anyanyelvén a következő címre: FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT AMERICAN EXPRESS COMPANY 65 BROADWAY, NEW YORK.

Rejtelmes tervek

UGY MAGA az amerikai nép, mint minden más nép és talán valamennyi kormány azt találgatja, azon tanakodik, hogy ugyan mire gondolt Wilson elnök, mikor a minap kijelentette, hogy az Egyesült Államok "kész minden eszközt megragadni", hogy Lengyelország politikai függetlenségét és területi épségét megóvja. Washingtonban figyelembe vették minden feltehető és számbatába vehető lépést vagy alkalmazható eszközt s a valószínűtlenségek kiküszöbölésének egyszerű módszerével azt a nyilvánvaló ítéletet kellett megalkotniuk az érdeklődőknek, hogy az elnöknek tulajdonképpen semmi pozitív eszelekvési szándék sem foghatott az elméjében akkor, amikor megadta az utasításokat Colby külügyminiszternek, hogy miképpen és mit válaszoljon az orosz-lengyel kérdésben az olasz nagykövét kérdezőközléseire.

A Kongresszus különleges felhatalmazása nélkül katonaságot nem küldhet az Elnök a lengyelek támogatására. Döntöttek abban a tekintetben is, hogy a kölcsönnyújtás és felszereléssel való segítség módja, amire az elnök a háboru idején fel volt hatalmazva, — a jelenlegi helyzetre nem alkalmazható. Miféle más mód lehet még rá, hogy Amerika anyagi segítséget nyújthasson a lengyeleknek? Eleinte reménykedtek, hogy a kedden tartott kabinet értekezleten, — amin részt vett az Elnök is, — valami világosságot derítenek erre a nagyfontosságú kérdésre, ami most egész Európát és Amerikát a legjobban érdekli. De semmi írásesmi nem történt. Az esettel vonatkozásban mindössze a következők híradás látott napvilágot: "Nagy általánosságban célzás történt arra, hogy a kormánynak meg vannak a maga tervei, amikkel leggyőzi a Lengyelország segítése körül felmerült nehézségeket. Hogy mik ezek a tervek, afelől semmi határozottat nem lehet tudni, mivel hivatalos helyen arra az álláspontra helyezkednek, hogy mindaddig nem volna okos dolog azokat feltárni, míg nyilvánvaló nem lesz, hogy a szoviet kormány csakugyan tönkre akarja tenni Lengyelország függetlenségét." Ez tökéletes wilsoni álláspont.

Az elnöknek semmi kétsége sem lehet afelől, hogy a bolshevikek csakugyan le akarják törni Lengyelország függetlenségét, — (noha Varsonak elszánt védelmezői ezt a tervet — legalább is egyelőre, — nem engedik megvalósítani,) — mivel a szoviet kormány maga jelentette ki egészen ünnepélyesen, hogy nincsen ilyen szándéka. Már pedig bebizonyított dolog, — mint Wilson elnök a világot figyelmeztette, hogy amit a bolshevikek állítanak, azt elhinni nem lehet. Semmi ok sincs arra, hogy tovább halogassák annak a megállapítását, hogy micsoda is hát a bolshevik igazi szándéka, de ha lenne is ilyen ok, micsoda következménye lehetne a cselekvés halogatásának?

Semmi más, mint az, hogy Lengyelország függetlenségének megsemmisítését végrehajtának az oroszok, mielőtt az Egyesült Államok csak egyetlen tényleges mozdulatot tenne is ennek megakadályozására.

A cselédprobléma

A HÁBORU egyebek között megteremtette Amerikában a cselédproblémát. Megesőkkent vagy néha egészen megszűnt a bevándorlás s igen kevés olyan nő vándorolt be, akikből válogathatót volna az amerikai publikum. Hozzá járult a bahoz az is, hogy igen sok nő, aki eddig mint háztartási alkalmazott kereste a kenyerét, a háboru alatt ipari foglalkozást választott magának. A cselédirtó amerikaiak alig tudják kívánni, hogy újra meginduljon a bevándorlás s újra jó és olcsó cselédekhez jussanak. Hogy azonban nem fognak e csatlakozni várakozásukban, az más kérdés. Hogy a cselédkérdés Európában is más az újabb időben, mint régen volt, azt bizonyítja az új osztrák cselédirtó.

Ausztriában ugyanis törvényben szabályozták a cselédek jogait és munkaviszonyait minden ötezernél több lakosu városra. Előírja a törvény, hogy ilyen városokban a tizenhat éven aluli cselédeálynak joga van minden 24 órából 11 óra megszakitás nélküli pihenőre, a 16 éven felülieknek pedig 9 óra ilyen pihenőre. Joguk van a cselédeknek minden esztendőben nyolc nap vakációra teljes fizetéssel s erre az időre a gazda félhavi fizetést külön köteles adni a szabadságot élvező cselédeknek a lakás és ellátás fejében. Olyan cseléd, aki két év óta szolgál egy helyen évente két hét ilyen szabadságra tarthat igényt egy teljes hávi extra fizetéssel. Ezt az extra fizetést a gazda előre, a szabadság megkezdése előtt tartozik kifizetni. Kimondja emellett azt is, hogy a cseléd nem köteles a gazdáját városról falura és viszont követni utazás közben, vagy nyaralás idején.

Látványos, hogy a cselédviszonyok igen nagy változásra mentek keresztül Európában is és nagy kérdés, hogy az amerikai cselédirtó közönség ezután is olyan jó anyagot fog találni a bevándorlóknak, mint talált eddig. Az a régi szellem, amely szinte rabslógának tartotta a cselédet, megszűnt Európában s nem tartja magát Amerikában sem, ha ugyan lenne valaki, aki fenntartása mellett kárkoskodna.

40 DOLLAR
Kamatot fizessek egy évre minden nálam elhelyezett: 1000 dolláros takarékbetét után.
KISS EMIL BANKER
133 Second Avenue, New York.

A DEMO JELÖLT ERŐS
Cox demokrá Indianában natus repu garchiája e
Nyilatkozott, és ratifik
SOUTH BENS
—Körütjában...
Cox a beszéle ren, hatalmas ta dotta. A repu előadásában a akciónáriusokna megállapította a akadályozták a kérését azzal, hogy ezekét a mokrata részén az amerikai...
A rendes visz keszerződés rati gunk visszatér Cox. Magának pányak a leg se, mondata e nőkjelöltje, a N ak kérdése, A nek ebben a kérdésben tiszta határozottan ke Ennek a kérdé től függ a mi galunk. Bizony kat tartok szük Nemzetek Ligájá tételül, elegend sésének tartom módosításokkal Nemzetek Ligáj tét az Egyesült gává tegye.
Ha már hónap keszerződés rati volna a Nemzet szen más volna a konstrukció mun lönben indulhat Európában s mi kevesebb élémis na Európába szá ahogy ezt ezidő...
A háborus adó kétségtelenül le szállítani, a szen rus tagjai a de alát: mindig ug mintha azokért zárolg a demó illetet. S termes érvét átvisszik a pályájukba s nag nekik az, hogy adó kérdéssel ka engem is támadj.
Az előadását t te be, hogy a me ten a gazdasági meg fog indult a régi békeidők b sa fog térni.
Irj Lev
és titoktartás jó tanácsot és sabb győz.
Ha 10 cent bélye re, küldünk nagy Orvos Tanács
Vigyázzon a cím VÖRÖS K PAT 8901 Bucke Clevelan
VER
E
Az egylet HALA
Csonkulás Csonkulás Betegség Betegség
Folyton Uj fiók kitható.
V MARKLE

A DEMOKRATÁK JELÖLTJÉNEK ERŐS VÁDJAI

Cox demokrata elnökjelölt Indianában kikelt a szenátus republikánus oligarchiaja ellen.

Nyilatkozott a békeszerződés ratifikálásáról.

SOUTH BEND, Ind., aug. 19. — Környezetében Cox demokrata elnökjelölt ma megkezdte South Bendben, ahol hatalmas beszédet mondott, beszédében éles támadást intézett a szenátus republikánus oligarchiaja ellen, azzal vádolva, hogy az országban uralkodó rendezetlen viszonyokért egyenesen a szenátus republikánus többsége a felelős.

Cox a beszédet a Public Squaren, hatalmas tömeg előtt mondta. A republikánusokat az előadásában a többi között "reakcionáriusoknak" nevezte s megállapította róluik, hogy ők akadályozták meg az élelmiszerek leszállítását és az adó csökkentését azzal a szándékkal, hogy ezekért a bajokért a demokráta részmet okolhassák az amerikai nép előtt.

A rendes viszonyokhoz a békeszerződés ratifikálása után fogunk visszatérni — mondotta Cox. Magának a politikai kampánynak a legfontosabb kérdése, mondotta a demokraták elnökjelöltje, a Nemzetek Ligájának kérdése. Az amerikai népnek ebben a nagyfontosságú kérdésben tisztán kell látnia és határozottan kell nyilatkoznia. Ennek a kérdésnek a tisztázásától függ az mi békeként és nyugalom. Bizonyos módosításokat tartok szükségesnek, ami a Nemzetek Ligáját illeti, de feltételül, elengedhetetlenül szükségesnek tartom azt, hogy a módosításokkal kiegészített Nemzetek Ligájának a tervezetét az Egyesült Államok a magáévá tegye.

Ha már hónapokkal ezelőtt az Egyesült Államok ratifikálta volna a Nemzetek Ligáját, egészen más volna a helyzet. A rekonstrukció munkája sokkal könnyebben indulhatott volna meg Európában s minden bizonyosan kevesebb élelmiszert kellett volna Európába szállítani, mint ahogy ezt ezelőriszert tessük.

A háborús adókat, amelyeket kétségtelemül le kellett volna szüntetni, a szenátus republikánus tagjai a demokráta rezsim alatt mindig úgy állították be, mintha azokért a felelősség ki zárólga a demokráta rendszert illetné. S természetesen ezt az érvet átvisszik a politikai kampányjukba s nagyon kapóra jön nekik az, hogy ezzel a kényes adó kérdéssel kapcsolatban még engem is támadjanak.

Az előadását Cox azzal fejezte be, hogy a megválasztása esetén a gazdasági konszolidáció meg fog indulni az országban s a régi békeidők boldogsága vissza fog térni.

Irjon Levelet

és titoktartás mellett kap jó tanácsot és a legbiztosabb gyógyszereket.

Ha 10 cent belyeget küld költségére, küldünk nagy árjegyzéket és Orvosi Tanácsadó könyvet.

Vigyázzon és címezze levelét így: **VÖRÖS KERESZT PATIKA**
8901 Buckeye Road,
Cleveland, Ohio

MIT FIZET ÉS MIT KAP A VERHOVAY SEGÉLYEGYLETNÉL

Tagsági díj minden hónapban\$ 1.75
Égész évi tagsági díj kitesz összesen\$21.00

Az egyletnél a tagokra nézve semmi néven nevezendő kivetések nincsenek.

HALÁLESET: 1000 DOLLÁR. FÉLSEGÉLY címén 425 dollár.

Csonkulási segély címen, egy szem elvesztése után\$200.00
Csonkulási segély címen, egy láb vagy kéz elvesztése után 400.00
Betegsegélyt a fiók osztálya 3 hónapig, hetenkint 6.00
Betegsegélyt a központi intézmény 9 hónapig, hetenkint 6.00

Folyton beteg tagjaink teljes két évig kapnak betegsegélyt a fenti értelemben. Új fiók az ország minden államában a központi tükör jóváhagyása mellett 12 taggal alakítható.

VERHOVAY SEGÉLYEGYLET
MARKLE BANK BLDG., HAZLETON, PA.

HAJÓJEGYEK ELADASA

Saját megbízottunk kísérte mellett utazhat Triestbe szeptember 1-én a **PROVIDENCE** nevű hajón, Brémába szeptember első napjaiban az **AMPHONIA** nevű hajón.

Magyar Bányász Otthon Altal több, mint 15.000 utas ment hazra Magyarországra megcsillt és meg nem szült területeire.

Utazásról és a mi kisérletünk mellett, mert az Ön személye és pedagógiai biztonságban lesznek, ha a hajón utazik.

Minden utas, aki a Bányász Otthon Altal utazik, utalmunk alatt van, mert a bányászotörvények háskan lakik és étkezik.

Ha nincs utlevele, Irjon és mi azt aonnal megszeressük. Fogadjuk a hajójegyet minél előbb, hogy a hajón jó helyet biztosítsunk részére.

Mielőtt a mostani lakóhelyéről elutazna, kérjen bányászejtvenyt.

Magyar Bányász Otthon
HIMLER MÁRTON,
Róna Armád, Manager,
75 EAST 10TH ST., NEW YORK.

AUSZTRIA ÉS A KÖTELEZETTSÉGEI

BECS, aug. 19. — A békefeltételek értelmében Ausztriának most kellett volna megfelelő mennyiségű állatállományt Romániának. Jugoszláviának és Olaszországnak szállítani. Az osztrák kormány értesítést küldött a szövetségeseknek s a három említett ország kormányának, hogy erre irányuló kötelezettségének ezelőriszert nem tud eleget tenni.

MEGROHANT BANK

Ponzi legújabb áldozata.
Egyelőre fízet a bostoni First State Bank.

BOSTON, Mass., aug. 19. — A North Enden levő First State Bank, amelynek betevői főképen olaszok, megrohanták tegnap. A roham folytatódott ma is. A bank, amelyről az a hír terjedt el, hogy Ponzi-val összekötésben volt, fízet s elnök kijelentette, hogy háromszor annyi pénzt is tud szereznii, mint amennyi a betevők követelése.

A roham eredeti oka az, hogy a bank elnökéről azt beszéltek, hogy olyan sok pénzt vezetett a Ponzi-féle Hanover Trust Company bukása folytán, hogy kénytelen lesz a saját bankját is bezárni.

Nagybritánia szakítani akar a marakodókkal.

(Folytatás az 1-6 oldalról)

szág lehetetlen békefeltételeket szabna a lengyeleknek és veszélyeztetné az ország önállóságát és függetlenségét.

Lloyd George, akit talán jogilag neveznek ma Európa eszénnek, nyári pihenéséről írt, hogy rom hetet akar tölteni Svájcban, de pihenését majd szünetelteti, majd az olasz miniszterekkel.

Anglia egyik emelkedő vezető politikusa mondotta ma: "Most három heti pihenőre tér Lloyd George, de utána több munka vár rá, mint valaha. Vigyázzon mindenki, mily nagy eseményeknek leszünk tanui, ha az "öreg ember" visszatér.

NEGY FIUCSKA ÉLETÉT ÁLDOZTA BARÁTJÁÉRT

Belefutadtak a folyóba mind az öten s holttestüket elvitte az ár.

Két család két-két tagját, egy pedig egy tagját vesztette el.

CROOKSTON, Minn., aug. 19. — Az ide tizenegy mérföldnyire levő Fisher községben öt fiúcska fulladt egyszerre bele a Red Lake riverbe. Négyen életüket áldozták az ötdikért, akit elragadtak a sebes folyású víz örvénye.

Amikor észrevették, hogy jópajtasuk, Thomas Anderson vesztélyben van, utána ugrottak öten is, de őket is enyette az áradat. A megmaradt két tíz éves fiúcska nem tudta megállani, hogy kísérletet ne tegyen a három fulladók megmentésére. A kísérlet közben őket is el sodorta a folyó. Szerencsére ekkor munkások jöttek segítségükre és az utóbbi két kis fiút kimentették, de a másik öt áldozatnak még holttestére sem akadtak rá.

Az áldozatok Ethan és Elmer Vattendahl, Theodore és Oscar Olson, valamint Thomas Anderson. Eltérőkoruk 11-14 év közt váltakozott.

A vadonban akartak élni

Egy hattagu család Vancouver szigetén szaktitani akart teljesen a civilizációval.

SEATTLE, Wash., aug. 19. — Tegnap kötött ki Vancouver elhanyagolt partján a Roosevelt nevű amerikai uszályhajó. Amikor a hajó tisztjei és legényeiségre partra szállt, érdekes kalandon estek keresztül. Egy hattagu családdal találkoztak, amely már hosszú ideje, távol a civilizációtól, éli a maga életét, nem akar tudni a kultúrától s amellett boldog.

Az apa és anya állati bőrburkolózába fogadták a hajó tisztjeit és legényeiségeket. Az anya csak egy pillanatra mutatkozott az idegenek előtt, aztán visszarahant a sátrába. A leány egyáltalában nem akart mutatkozni.

Tetszik tudni — mondta Godfrey — a leányom és a feleségem nagyon szegényesek. Valamikor ladiék voltak s gentlemennek előtt nem akarnak meg sem félig puérán mutatkozni. Halasztóból és vadászatból élünk s tessék elhinni, a feleségem és a leányom épp olyan kitűnő halászok és vadászok, mint jómagam.

A legfiatalabb fiú elszörnyülködött, amikor a hajó tisztjeit és legényeiségeit látta. — Persze, hogy csodálkozik — mondta az apa — hisz sohasem látott fehér embert. — A gyermekek nagyon udvariasan, finoman viselkedtek egyébként és tökéletesen beszélik az angol nyelvet.

— Itt minden bizonyonyat boldogabbak és egészségesebbek, mint kinn a nagyvilágban a velük egykoru gyermekek — mondta Godfrey. — Addig maradnak itt, amíg nekik jól esik, de úgy neveltem őket, hogy ne is tudjanak a nagyvilágról. Amit én a kultúrától mondok, arról csak borzalmas képét alkothattak maguknak. Tessék elhinni, hogy ők így boldogabbak.

Minden rábeszélés ellenére sem akart sem az asszony, sem a leány az idegenek előtt mutatkozni.

KERESTETÉS A SZULÓHAZÁBÓL.

Edmund A. Garvay (Gyár-fás) régi címe volt 834 Newport ave., Chicago, Ill. új címét kéri növére, **Bokrosné**. Értésítések Zsoldos Géza, VI. Andrássy-ut 47. Budapest, vagy a Szabadsághoz kéretnek.

Nátrál a vörös hadsereg minden harcéri ponton.

(Folytatás az 1-6 oldalról)

keket gyorsabb visszavonulásra bírák s újra megnyitják a danzigi utat a vasuti közlekedés részére.

WASHINGTON, aug. 19. — Az amerikai kormány minden lehető el fog követni arra, hogy az ott rekedt amerikaiakat Moszkvából s más vidékekről még a tél előtt kiszabadítsa Moszkvában vagy 35 amerikai van jelenleg, akiket az oroszok valószággal tuss gyanánt tartanak ott, miatt a szoviet kormány arra törekszik, hogy az amerikai kormányval elismeresse magát.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 19. — Hétfőn kiadott hivatalos jelentések azt mondják, hogy Wrangel báró csapatai tovább nyomulnak előre. A bolshevik ellenes haderő a jelentés szerint több helységet foglalt el a Taur vidéken s a Don vidéken s ezen a tájon átlépett a Donetz folyón is.

A kozák csapatok állítólag fellábadtak a szoviet kormány ellen s csatlakoztak Wrangel tábornok seregéhez, aki az egész nép támogatását bírja ezen a vidéken.

U. S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.
S. S. SUSQUEHANNA
INDUL NEW YORKBÓL EGYENESEN
BRÉMÁBA
(ánélkül, hogy más hajóra kellene átszállni)
SZEPTEMBER HÓ 15-ÉN
Kabinjegy: \$175-től \$200
Harmadostályu jegy: \$55 haddiádó, \$125
Jelentkeznek a következő címén:
45 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Vagy a helyi úgynököknél.

A MEXICOI RABLÓVEZÉR TANÍTÓ LETT

Pancho Villa, a híres banditavezér hangzottatja a nevelés szükségességét.

A farmmunkát sem veti meg a híres kalandor.

MEXICO CITY, aug. 19. — Az utóbbi hetekben a multjától teljesen eltérő működési körben adott életjelet magáról, Pancho Villa, a híres volt mexicói banditavezér.

Ujabbban az a hír járja róla, hogy farmot vett, de nem elégzik meg pusztán a farnelet nyugalmával, hanem a tanítói pályát is kismelte magának. Hangoztatja a nevelés szükségességét.

Ez az ember, aki esztendőnk kerestül nyugtalanította Mexikó békéjét, akiről sohasem lehetett tudni, hogy hol tűnik fel és kire támad rá, ugyszólván huszonegy órában belül csendes, nyugodt, békés és dolgozni akaró polgár lett. Mexico szinte már most büszke rá.

Az, hogy csakugyan békés tervekkel foglalkozik, ma került nyilvánosságra. De La Huerta, köztársasági elnök Villa kivánságra nagy mennyiségű farmkészletet küldött Cannitilloba, ahol Villa tartózkodik, szintugy nagy számban tankönyveket.

Megbízható értesülés szerint Villa személyesen fogja ellenőrizni ezen a vidéken a farmmunkálatokat, szintugy pedig, az iskolaügyeket. Az is a terve, hogy szükség esetén, esetleg pénzühiány esetén ő maga, tanítson.

Mert Mexicónak nevelt, művelt, nemzedékre van szüksége, hogy igazi kulturállamná fejlődjék — jelentette ki a volt banditavezér a barátai körében. Különösen a gyermekek érdeklik nagyon s olyan gyöngöden viseltetik a környékbeli gyermekek iránt püntha mindégiknek az apja szeretne lenni.

Azok a farmkésülékek, amelyeket De La Huerta eljuttatott Villához, minden modern követelménynek megfelelnek. Az iskolakönyvek pedig az elemi, sőt high school ismeretekre kívánási nebulókat is kielégítheti.

Budapest Fővárosi Kötvények

4 1/2 a kamat.

A tőkért és kamatért Budapest fővárosnak mindenemű vagyons felé.

A kötvények a napi árban amerikai dollároka bármikor lemet átválthatók. Az esedékes kamatok iródnakban mindenkor készpénzben felvehető.

Eladási iroda: **MAX FLEISCHMANN**
86 WALL STREET,
NEW YORK.

FÉLBEZSAKADT A SZÉN-BÁNYÁSZOK TANÁCSKOZÁSA

A bányászok és a bányatulajdonosok képviselői nem tudtak megegyezni a bányászok napibérének fölemelésére vonatkozóan.

A puhaszénbányászok és bányatulajdonosok közös bérszabálybizottsága, amely Wilson elnök óhajára összeült a mult héten, hogy a kormány szénbizottsága által megállapított és a bányászok által elfogadott béregezménynek egyes sérelmes pontjait a bányászok szája ize szerint módosítsa, szerdán este félbeszakította tanácskozáását, mert nem tudott megállapodni a bérélemelés kérdéseben.

A bányászok képviselői 2 dollár helyett megelégedtek volna \$1.50 napi bérélemeléssel, sőt a szén tonnája után járó díjnak tíz centtel való fölemelését, valamint a büntetésre vonatkozó ponti módosítását is kizárták követeléseik közül, a bányatulajdonosok képviselői mégse engedtek.

A bányászok képviselői esütörtökön külön értekezletet tartottak, hogy a teendő lépéseket megbeszéljék.

Abban állapotok meg, hogy táviratban értesítik Wilson elnököt a tanácskozás félbeszakadásáról és a felelősséget a bányatulajdonosokra hárítják. A bányatulajdonosok képviselői nyilatkozatot tettek közsz Michael Gallagher clevelandi bányatulajdonos bérszabálybizottsági elnök utján s közölték azt a javaslatot, amelyet a bányászoknak tettek, de amelyet a bányászok visszautasítottak. Ez a javaslat többek közt azt ajánlotta, hogy Wilson elnök keressék fel egy újabb bizottság kiválasztására avégett, hogy ez az újabb bizottság állapítsa meg, abban a helyzetben vannak-e a bányatulajdonosok, hogy az \$1.50 napi bérélemelést megadhassák a napi és havifizetésre dolgozó bányászoknak.

A bányatulajdonosok közül sokan eltávoztak Clevelandból tegnap este, de az illinois bányatulajdonosok csoportja majd nem egész éjjel tovább tanácskozott a helyzetről.

Ellis Searies, a United Mine Workers Journal szerkesztője s a bányászok szószólója kijelentette, hogy a tanácskozás félbeszakadása nem jelent sztrájkot. Szerinte a bérélemelést sztrájk nélkül is megkaphatják a bányászok.

A bányatulajdonosok másként vélekednek. Ok attól félnek, hogy igenis lesznek sztrájkok a bérkérdés miatt, sőt már vannak is Illinoisban, Indianában és Ohioban is egyes helyeken.

Az illinois bányatulajdonosok hajlandók lettek volna nem \$1.50, de 2 dolláros bérélemelést is megadni. Szerintük az országnak égető szüksége van szénre s a szénbányászat nem szabad bérélemelés halogatásával esökkenteni. Ok való-

szintien külön is megadják a bérélemelést, ha a többi államok bányatulajdonosai nem adják meg.

Az ohioi bányatulajdonosok, valamint a nyugatpennsylvaniaiak is attól félnek, hogy ha megadják a \$1.50 napi bérélemelést, akkor a tommaszámra dolgozók is nyomban bérélemelési követelésekkel állnak elő.

A tanácskozás félbeszakadása előtt John L. Lewis, a United Mine Workers of America bányászszövetség elnöke többek közt a következőket mondotta a bizottság nyílt ülésén:

"Szerintem az illinois szénbányatulajdonosok az ő eljárásukkal lemondottak az államközi béregezmény napi bér pontjairól. Lényeges ennélfogva, hogy az összes puhaszén bányavidekekre kiterjesztessék a bérélemést. Ezt megtenni kötelességük önének Wilson elnök óhajátása szerint. Ha ez az államközi értekezlet nem tud megegyezni, az országos szakszervezet teljes erejével támogatja, hogy megfelelő bérélemelést vívjanak ki az összes napi és havi fizetéses bányászok részére."

"Amidőn a bérélemelést megkapjuk Illinoisban, meg kell azt kapunk a többi szénvidékeken is."

Az illinois szénbányatulajdonosok Lewis szerint megsértették a béregezményt az által, hogy bonust fizettek a megállapított béreken felül.

Még nem teljes a Suffragettek győzelme.

(Folytatás az 1-6 oldalról)

seleők egyik vezére nagy összeget ajánlott fel Harry Burn republikánus képviselőnek, hogy a nők szavazati jogára vonatkozó alkotmánymódosítást tervnek megnyerje. Ezt a vád nagy felhántást keltett a következményei egyelőre még kiszámíthatatlannak. Hanover és Burn már nyilatkoztak a megvesztegetés ügyében s mindketten tagadják egyszerűsen gyálazatos rágalom-

A még megmaradt Tiszta Gyapju ÖLTÖNYÖKET

most kiárusítjuk. A kiárusítás utolsó napja szombaton, augusztus 21-én lesz. Itt vannak a bámulatos árak:

23.95 31.95 39.65 47.75

Régi ár \$30-\$75 volt.

Könnyen találhat egy magának megfelelő nagyságú szabású és színű öltönyt, amellyel felettebb meg lesz elégedve.

Az új **Őszi Öltönyök** megtekinthetők üzleteinkben.

A végkiárusítás most szombaton ér véget.

Goodlow's Good Clothes

Férfiaknak és fiatal embereknek
CLEVELAND: 503-505 PROSPECT AVE.
AKRON: 124 SO. MAIN STREET
YOUNGSTOWN: 107-109 W. FEDERAL ST.

MEGELÉGEDÉS RÖL

JÓTÁLLUNK.

AKRON AMSTERDAM CLEVELAND MILWAUKEE PHILADELPHIA PITTSBURGH (3 órány) READING ROCHESTER SCRANTON SCHENECTADY SYRACUSE TERRE HAUTE TRENTON WILKES-BARRE YOUNGSTOWN

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

TEMPLOMSZENTELÉS.

A Windber, Pa. bányavárosban emelt új róm. kath. magyar templomot J. J. McCort altoonai püspök augusztus 15-én szentelte meg.

Windber, Pa. — Gyönyörű mesztől nap kedvezett Windber és messze vidék magyarországiaknak, sőt összes lakosságának, hogy nagy ünnepeket a legnagyobb fényvel és pompával tartsa meg. Már kor reggeltől mind sürűb csoportokban érkeztek meg az ünneplő városba a szomszédos városok és telepek lakói, egyletei, s reggel 9 órára megkezdett a Duquesne magyar rézbánya is Waltner Péter karmester vezetésével. A fényesen sikerült ünnepélyt nagy gondtal rendezett díszmenet vezette be, mely a templomtól kiindulva végig vonult a város főútján, sok tapsot és lelkes üdvözlést váltva ki a szép nézőközönség sorából a felvonulást egész útján. Az egyletek teljes díszben vonultak ki, s amerikai és magyar zászlalokkal gyönyörű látványt nyújtottak.

A windber-i róm. kath. hitközség új temploma.

A díszmenet a duquesne-i magyar rézbánya nyitotta meg, utána a magyar iskolás leányok haladtak fehér ruhában nemzeti szalaggal díszítve, felvirágozva, majd az iskolás fiúk ünneplőben. A kivonult egyletek: A Verhovay Segélyegylet scalp-level fiókja, a Windber-i Szt. István Egylet, a Windber-i Szt. Mária Egylet, a Verhovay Segélyegylet windber-i fiókja, seaniori, portagei és hooversvillei osztályai, a johnstown-i Szent László Egylet, a windber-i E. M. Bányászegylet, a windber-i Szt. Mária R. és G. kath. Bn. Egylet, a Verhovay Segélyegylet windber-i 42. számú bányatelepen levő osztálya, és beaverdalei osztálya, s ezeket a fellobozózt és felvirágoztató automobilon hosszú sora követte.

Mire a díszmenet visszakerült Rt. Rev. J. J. McCort altoonai püspök is, aki teljes főpapi díszben felszentelte a windber-i magyarok valóságos új templomát. Az ünnepi nagymisé Major Deszö farrall plebános mondta, s ő tartotta a szent beszédet, melynek vallásos és hazafis gondolatai mélyen bevésődtek hallgatóságának lelkébe. Az új templom szilárd ter-

Bros. építészvállalkozó cég vállalta, s végezte a legnagyobb lelkiismerettel és ki is vitték megbízóik, a windber-i magyarok s kath. hitközség teljes elismerését.

Az egyházi ünnepély befejezése után az ünneplő közönség a szabadban, árnyas fák alatt levő étkező helyre vonult, ahol kitűnő ételek és hűsítő fogadták őket. Kitiűnő borjú pörkölt, csirke és borjú sülték, pompás szendvicsek, a hűsítő legjobbjai fogadták őket. Majd estig mulattak el a legjobb hangulatban s mindenki kivette részét a sorsolásokból, amiből szép összeg jött be az új templom alapja javára. A magyar konyháknak Bruszlík Józsefné, Koda Andrásné, Boszhora Jánosné, Balogh Andrásné, Képes Andrásné, Tóth Jánosné, Molnár Istvánné, Fazekas Pálné, Medve Istvánné és Svab Pálné szereztek újabb elismerést.

Ezen kívül díszbeöltözött Fojtán József plebános lakásán, továbbá a templom építő Torquato Bros. vállalkozók lakásán, melyen a püspök és lelképásztorok, a lapok tudósítói és más meghívott vendégek vettek részt. A Szabadságot Bartek János

Kellemes utazás az óhazába

A legtöbb amerikai magyar ismeri GAAL GÁSPÁR TIHAMÉR urat, ki számos éven keresztül a Magyar Evándorlási Segélyegylet Ellis Islandon (Keszeli Gárda), az Egyesült Államok kapujánál, ahol minden honfitársunk keresztül jött mel-

Leikiismeretesen, buzgón teljesítette ott kötelességét és sok magyar neki köszönheti, hogy szerencsésen átsejt a szigorú vizsgálaton, mely a partraszállást megelőzte.

Gaal Gáspár Tihamér ur szeptember elsején Enrópába utazik, hogy a közismert és közkedveltségnek örvendő ZARÓ C. HENRY BANKART Magyarországon képviselője és Budapestben egy fiókíródat alapítson.

Azon honfitársaink, akiknek szándékában van hazautazni s a kik örömteljes, háborítatlan utazásban akarnak részesülni, emlékezzenek arra, hogy kijövetelük alkalmával Gaal Gazsi milyen barátságosan fogadta őket az újvilág kapujánál és ragadják meg az alkalmat, hogy az ő társaságában tegyék meg az utat az óhazába.

Gaal ur az ő hajóján utazó honfitársaink minden ügyes-bajos dolgát személyesen intézi el, utána néz, hogy máhájuk rendben, idejében kerüljön a hajóra, gondot visel az utazók családjaira, szóval gondoskodik, hogy minden vele utazó honfitárs egy kellemes, nyugodt ut emlékeként érkezzen meg otthonába.

Ne várjon vele, küldje be előlegét még ma a közismert ZARÓ C. HENRY BANKHOZ, hogy ő lefogalmasson helyet az Ön részére arra a hajóra, melylyel Gaal Gazsi teszi meg az utat Európába. Már idáig is nagy számban vannak előjegyzve, minél többen lesznek, annál vigabban üssük agyon az időt a tengeri uton. Azon honfitársaink, akik az Egyesült Államokat választották állandó lakóhelyül, Gaal ur szívesen vissza otthon élő szeretteinek üzenetet, pénzt, vagy bármilyen más megbízást elvállal. Azon honfitársaink, kik otthon, Magyarországon élő rokonait akarták kihozni, forduljanak bizalommal hozzá. Ő minden tekintetben segítségükre lesz, hogy megkönnyítse nekik az Amerikába vezető utat.

IRJON AZONNAL E CIMRE:

ZARÓ C. HENRY, Bankár 39 Cooper Square, New York

és Andrejkovics Béla képviselők.

Az ünnepély rendezését az ünneplő hitközség fíradhatatlan plebánosa Fojtán József tartotta kezében, s e nagy munkában Svab Mihály, a hitközség világi elnöke, Leber Márton, Istene János és Gyenes János főrendező voltak segítségére.

Fojtán József plebános 1916. október 23-án vette át a terekvő, hitbuzgó és áldozatosra kész hitközség vezetését, s amikor a háború, az építkezés drágasága, a nehéz megélhetés és a nyugtalanság dacára működésének negyedik évét, ugyanolyan meglepetésszerű alkotásával zárja le, az amerikai magyarság szívesen örömmel osztja ki a plebános és derek hitközségének örömeiben e valóban szép sikerök alkalmából.

BEGSAPOTT IDEGENEK.

Az egyik akroni pénzküldő ellen 15 passzát adtak be.

Akron, O. — Több akroni vállalat vezető útján 15 passzát nyújtottak be tegnap Cochran postafelügyelőhöz Clevelandban, melyek egy akroni pénzküldő ellen ugyanazt a passzát emelik, hogy nagyobb mérvű zsarolást követelt el kárjukra a jövedelmi adójuk rendezése ügyében.

A károsultak külföldi születésű idegenek, akik vissza akarnak térni Európába. A szövetségi törvény megköveteli ugyan is a jövedelmi adó megfizetését az utlevél vagy utazási engedély kiadása előtt. A bepanaszolt megbízott a köteles adóösszeget kifizetésre, sőt háromszorosát fizettetnie meg velük, s erről postai money orderhez hasonló nyugtákat kaptak, szabályszerűen kiállítva, csak a lajstrom szám hiányzik róluk.

HIRDETÉS.

Belegszegélyező Egyletnél eladó tárgyak: Egy magyar zászló, három amerikai zászló, 28 tisztviselő villásalag s a zászlókhöz tartozó egyéb tárgyak.

Azon egyletek, amelyek érdeklenek a fenti tárgyak iránt, szíveskedjenek megbízottunkat kiküldeni, vagy velünk levélleg érintkezni.

A teljes készlet jó állapotban van s jutányos árban kapható. Az egylet megbízásából: RAGÁLYI MIKSA, jegyző, Box 155, Cassandra, Pa.

Az elhunyt Matrona egyik fia, József, Temesváron él és így az ő háza is osztozik a szomorú veszteségben.

SZEPESI ÜNNEPÉLY.

A keleti államokban lakó szepeziek vasárnap, szeptember 5-én a Fram Parkban, Newark, N. J. nagy népünnepeket rendeznek, melynek fővédője a szépezi iskolák, körházak, stb. támogatására lesz fordítva.

A newarki, new yorki és philadelphiai szepezi egyletek, valamint egyesületekhez nem tartozó szepeziek közösen szervezzék a népünnepeket valóban nagygyűléssel. A népünnepelelne Weisz G. A., aieinöke az egyletek előjárói, megpedig: Newarokról Krus A., Lipter J. és Preatory E. G.; New Yorkból Roob J. és Paulik V.-né, Hansusach J., Knott A., Kugler J., Pavlaga M.-n, Ratz G., Roth F., Tinschmidt K.; pénztárnok Boharsaik A., pénztári titkár Fühler O., jegyző Schmidt A., lev. titkár Weisz Elna.

A főbizottság, valamint az egyes városok helyi bizottságai azon munkálkodnak, hogy a népünnepelel a cipiszerek és barátainak regóta elvárt, általános találkozója legyen. Szepezi egyletek, valamint szépezi szépezelek, a kikkel a bizottság még érintkezésbe nem léphetett, keretnek a titkárral, Miss Elsa Weisz, 111 Lexington Ave., New York közeljében, hogy szíves adományok is érkezzenek.

A Szepezi, szülőföldünk egyik gyöngye, ma idegen országhoz tartozik, idegen kormány járma alatt nyög, meddig, nem tudjuk; de tudjuk, hogy a szépezi, bár németajkú, letelepülése, azaz 800 év óta, a magyar eszmének felelmetlen harcosa, hazájának hí fia volt. Mutatta a tántorjárás idejében, mutatta a kuruhaborúban, — hiszen Thököly Imre hadvezér kemarkai büszké várának romjai még ma is ott fénylenek; mutatta ezt a szabadságharcban, a véres, de győzelmes branyisz-kői csatát a szépezi honvédek vívték és mutatta ezt most is.

És most a Szepeziég eddig még nem tapasztalt veszély fenyegeti. A még fennmaradt autonóm iskolák, a szépezi kulturának bölcsői, a magyar eszmeinek védőtestői, ha elégedő segélvén nem kaphak, hogy önállómagukat biztosítsák, a cseho-szlovák kormány által átlesznek vére és hogy ez mit jelent, képzeltetik. Hány alföldi ifjú, hány magyar leány köszönheti ezen iskoláknek nevelését; a magyar iradalom, tudomány hány híres embere ott nevelődött, csak Kifaludvt, a Hunfalvy testvérek említtük. És mind ennek vége legyen? Még nem engedhetjük!

A háború által elszegényedett szépeziek maguk iskoláik körházak fenntartására viszonylatához képest óriási összeget adtakotk. Többszem nem képesek, alig 40,000 a létszámuk. Hozzánk fordulnak; nem kenyeret kérni, éheznek nyomorognak, de kulturájuk bölcsőit fel akarják tartani.

Az itteni eszenések száma csakélv. Adnak adtak is, de barátiálkhoz fordulunk kénytelenek és tudván, hogy az önmagyságra a Szepeziég barátai, hitosak, hogy cserben nem hagyják.

NYARIBETEGSÉG ALDIZATAI.

McKeesport, Pa. — Barabás András magyar farmer Lincoln Highway-i lakosnak hunyt el a tizenegy hónapos kis József fia. A Szt. István r. kath. magyar temetőben helyezték korai sírjába.

Kovály József 10 hónapos Anuska leánya halt meg s a ver-saillesi temetőbe temették el.

ÉRTESTÉS.

Bethlehem, Pa. és környéki előfizetőinkhez! Tisztelettel értesítjük a körzet előfizetőit, hogy BETHLEHEM, Pa. iródnak új címetek. E. Sth St. a iródnak vezetője továbbra is Grünstein Izidor ur.

A SZABADSÁG KIADÓHIVATALA 193-98

HAJÓJEGYEK.

Az összes hajóutársulatoknak meghatalmazott képviselői vagyunk s így általunk hajójegyet vehet magának és hozzátartozóinak.

Takarékbotételekre 4% kamat.

PEOPLE SAVINGS & TRUST CO.

FIRST-SECT NATIONAL BANK-AL.

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA LA VELOCE

NEW YORK-PHILADELPHIA-NAPOLY ÉS GENOVA FELÉ. NEW YORK-PHILADELPHIA-NAPOLY-NYESTETÉRE ÁT.

F. Palasciano Szept. 2 Duca D'Aosta Szept. 11 Taormina Okt. 13

ITALIA AMERICA

VIKTOR E. FAITH

A legújabb napi árfolyam mellett kiadott árfolyamok minden részben pénzt, teljes felősség mellett. Eszenyelt árfolyamok minden részben és legmennyiségben be-szeresethet némi hajójegyet.

DR. RUSSELL

176 E. Jefferson Ave., Woodward Ave.-től keletre egy ajtó. DEROT, MICHIGAN.

CUNARD LINE DUPLA CSAVARU GÖZÖSE, A PANNONIA AUGUSZTUS 28-AN INDUL DUBROVNIK, TRIEST és NÁPOLY-ba HARMADOSZTALYU ARAK: Direkt Dubrovnik és Triestbe \$125.00 Direkt Nápolyba \$84.00 Nápolyon át egész Triestig szóló jegy \$95.00 és \$5 hadi hadó. Az Ön városában vagy a közelben van helyi ügynök.

LABIZZADÁS ELLENI KURA TELJES JOTALLAS MELLETT KEPEK GYOGYSZERTARBAN 2017 W. 25th St. Cleveland, O.

NEMZETI SELYEMZÁSLÓK, színes- és aranyjelvények, egylett felszerelés: mindenféle minőségben és kiválóban a legolcsóbban megrendelhető: EAGLE REGALIA CO. Koch Deszö tulajdonos 115 Nassau St., New York City.

INGYEN KAPNAK MINDAZOK, AKIK HAZAUTAZNAK vagy a Családjukat kihozhatják PÉNZT avagy CSOMAGOT akarnak küldeni, egy igen hasznos UTMUTATÓ KÖNYVECSKÉT Irjon még ma érte Oceania Co. Keresztény Kivándorlási Irodához 306 EAST 13TH STREET, NEW YORK, N. Y. OLASZ A. FERENC, Mgr.

FRENCH LINE COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE MAGYARORSZÁGBA Havren át Gyors negyepes és Duplacsa- varu Hajók LAFAYETTE August 27 LA SAVOIE Szept. 3 FRANCE Vonal hajóin Szept. 8 TOURAINE Szept. 14 További hajóindulások később lesznek jelezve. A Csecho-Szlovák kormánytól külön képviselője várja az utazókat hajójuk megérkezésénél Havre-ban és azonnal utazási céljuk felé továbbítja. A francia vonal hajóin a Csecho-Szlovák katonák ezrel utaztak a háború alatt minden baj nélkül. Jegyekért és árakért forduljon: Társaság Irodájához, 19 State Str. New York vagy helyi ügynökeinkhez.

Pénzküldés és Bankutalvány a leggyorsabb és a legmegbízhatóbb módon, a legolcsóbb napi árfolyamon. Minden pénzküldeményt beszerzünk a címzett számlájára alírásat. UTLEVELEK. megszerzésére vállalkozunk és megküldjük minden fáradság nélkül. HAJÓJEGYEKET eredeti árunk el, mint az összes hajótársulatok hivatalos képviselői. HOZZÁTARTOZÓIT KIHOZATJUK és a szükséges papírok elkészítésére is hitelesítésre vállalkozunk. MI NEMCSAK IGERUNK, HANEM TETTEKEL IS BIZONYÍTJUK, HOGY GELUNK TIZ ÉVES FENNÁLÁS, TAFASZTALUNK, TAJEKOZOTTASAGUNK, GYAKORLATUNK ÉS LEIKIISMERETUNK LEGNA-GYOBB SZIGORÚ ÉS ANNAK, HOGY HAZÁNK ULYAN KISZOLGA-LASBAN RESZESULNEK, MINT SEHOL MASUT. Vidékiek irjanak a következő címre: RÉVÉSZ ÉS SZÓKE MAGYAR BANK ÉS HAJÓJEGY IRODA. 1445 FULLERTON AVENUE, CHICAGO, ILL.

HOLLAND-AMERICA LINE Duplacsa-varu hajók indulása ROTTERDAM, Szomb. August 28.) ROTTERDAMON ÁT NOORDAM, Szerdán, szeptember 8.) HAMBURGBA Eme hajóknak kényelmes 3-ad osztályú berendezése van és az utasok egyenesen HAMBURGBA (Cuxhaven) lesznek szállítva a Holland America Vonal WARSZAWA hajóján. HOLLAND-AMERICA LINE 24 STATE STREET, NEW YORK, N. Y.

ÓHAZÁBA UTAZÓK Kérjenek hajó árjegyzéket. HA AMERIKÁBA KIHOZATNI akarja rokonait, forduljon bizalommal hozzám. PÉNZKÜLDEMÉNYEKET a leggyorsabban eszközölök. UTLEVELEKET MEGSZERZEK. Irjon még, ma e címre: MORRIS ENGEL, BANKAR 129 Greenwich Street, New York, N. Y.

ANCHOR LINE DUBROVNIK és TRIESTBE S. S. CALABRIA Szeptember 1-én. Harmadosztályú jegyek ára: DUBROVNIKBA \$125.00 TRIESTBE \$100.00 és \$5.00 hadiadó. Keresse fel a helyi ügynököt lakóhelyén, vagy a közelben.

PÉNZT KÜLDÜNK gyorsan és biztosan, postán vagy sírgöngyileg DOLLÁR-KORONA vagy román Lei-ben Magyarországra, Csehoszlovákia, Jugoszlávia vagy Romániába a legolcsóbb az napi árfolyam szerint. A. J. NEBE CO. 26 WEST FORT STREET, DETROIT, MICH. Dime Savings Bank épület földszintén. Vessünk és eladunk Liberty Bondokat és más értékpapírokat.

Californiában. magyar lemezeken, elküldjük a szál- káljuk a rekordon- an, de a többi álla- gorák a legnagyobb

ic Co. Angeles, California

ÓJEGYEK. K. Kihatódom. — Pénz- és hűdés. — Mindenféle ügy- ügyesség. — Magyar ki- ODOR RÉPAY 22 So. Broadway, CALIFORNIA.

ANGELESBEN. ügyesség meg magyar

MASODIK UST. TRUST WAY

126,000.00 stem tagja

MESTER

ny egészen új, könnyű an Tolmács, nem csu- nem csupán Nyelvtan. gyveszt s azt meglátja van, feltétlenül meg- mert ez a szó szoros ér- an, beszédben, írásban, egybecsü tanító-könyv

ÁG 702 HURON ROAD, YELVEMSTER-1 azon-

niában.

la kolónia Cali- tani földek cse- fáradságot. A n vannak. Két áron. Legyen egyik ker földdel meg- orjez több ma- egyben független szebb, nyugod-

CO. CALIFORNIA

VESZ, közvetítőknék. ölnök rendel

ai must

formál szőlőből préselve, fementesen elátr hordók- dónkét is. Bármilyen ca- sazen, szárítva, vagy be-

CO. CALIFORNIA

KIS HIRDETESEK ARSZABASA.

KERESTETES, MUNKAT NYER. MUNKAT KERES, ELÁSTÁST NYER. ... HAZÁSSÁGI HIRDETESEK ...

A CARBON FUEL CO. CARBON, W. VA.

10 bányában

DOLGOZTAT MINDEN

Union bányászokkal

A bányások a legjobb viszonyokat találják nálunk. Club házaink és a többi épületeink, szociális munkái, ...

SOUTH CAROLINA A. C. & O. VASUT

Cabin Creek Junction, W. Va. állomásnál szálljon át.

MUNKÁSOKAT KERESÜNK PÁLYA MUNKÁRA. JÓ FIZETÉS.

Jelentkezzen DETROIT UNITED RAILWAY

Villamos vasút állomás. Harper és Mt. Elliot utca sark. Detroit, Michigan.

Helperek machine shopba felvétetnek.

AJAX MFG. CO. 3890 Lakeside

195-97

2 vagy 3 ügyes ember felvétetik szék csinálására.

THE MARBLE SHATTUCK CHAIR CO.

E. 105th St. & N. Y. C. R. R. 194-97, W. 9-99

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni nappal vagy este.

Ezer magyar bányász.

Amerika legnagyobb magyar bányászára Windber, 10,000 lakosa van a városnak, ...

2025 WYONDOTTE Vegye a Madison kártyát. Tel: Mario 4771-W.

EMBEREK RESTORÁCIÓRA

szépség-ápolást megtanulni. Hét órás tanfolyam. ...

BÉRIND-WHITE COAL MINING CO.

WINDBER, PA. 184. 96

BÁNYÁSZOK a világ legnagyobb bányája piéze LYNCH, KY.

Itt kaphat a magyar akár másnév, akár nem, olyan bányamunkát, ...

2 tonnás kártyáért \$1.35-\$1.55 2 tonnás kártyáért

LABER ÓRÁNKÉNT 60 CENTTŐL 80 CENTIG.

Pedáknál 250 Dollárt Kereshet

Magas szén, jó tőz, kis kártya, nagy fiók, ...

STEVE LUKÁCS B. 55, LYNCH MINES, KY.

MINDENNAPI MUNKA A PLÁZEN.

18 ÉVES LEÁNY KÖNYVÉRTÉKELŐ

18 ÉVES LEÁNY KÖNYVÉRTÉKELŐ

UNION KEMÉNYEK felvétetnek

KERESSEK egy közepes farmmunkást, ...

NAPSZÁMOSOK acéltrepen felvétetnek.

Havi fizetés \$180. Angolul kell inni és románul beszélni.

MAGYARUL ES TÖTLEK BESZÉLŐ EMBEREKNEK KITÜNŐ ALKALOM NYERHETNEK

MR. VAN STONE, 266 COLONIAL ARCADE

FÉRFIAK műhelymunkára felvétetnek.

Állandó munka, jó munkabérek. THE IMPERIAL TYPE METAL CO.

169-98

Szénbányások Truck Munkások Külső napszámások Kovácsok

Union bányák és Union feltételek.

THE JEFFERSON COAL COMPANY

PINEY FORK O. Jefferson County.

194, 98-200

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni nappal vagy este.

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni nappal vagy este.

Elsőrendű SHAPER MUNKÁS

famunkára felvétetik. GENERAL TOP CO. 4049 St. Clair Ave.

SZÉNBAJÁSZOK ÉS LADOLÓK KITÜNŐ MUNKAALKALMA

Jöjjön azonnal, vagy írjon magyarul.

W. A. Smitherman Superintendent

CENTRAL COAL MINING COMPANY

MOUNDSVILLE, W. VA.

Még 50-60 ladolóra van szükségünk

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

KERESSEK egy ügyes leányt egyszerű főzéshez

LEÁNYOK felvétetnek kis autómobil részre

gyártó telepre. Jó fizetés, állandó munka.

ASSZONY VAGY LEÁNY konyhamunkára felvétetik.

MAGYAR LEÁNYT KERESÜNK egy ügyes leányt

MAGYAR SZAKÁCSNÉ felvétetik.

ÜGYES LEÁNY általános házimunkára felvétetik.

ÜGYES FIATAL LEÁNY konyhamunkára felvétetik.

TANULJON EGY MESTERSÉGET

MI MEGTANITJUK egy jó mesterségre.

AMERICAN CIGAR CO. 922 Woodland Ave.

MUNKAT KERES - NO. MEVELTÉBB NO házasított állást keres

KIADÓ LAKÁSOK. SZOBÁS földszinti utcai lakás

EGY JOFÖRGALMI butcher és fuvaros

BETEGSÉG MIATT kénytelen vagyok

HÁROM SZOBA és fürdő, külön bejárattal

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

HAZÁSSÁG. FÖLYVEN TISZTELTI HOLYEKEN

28 éves, jó megjelenésű ember szeretne

NOBILIS SZANDEKÉRT megismerem

BOV 36 ÉVES házai parasz házasodni

MAGYANOS ÖZVEGY EMBER keres

MELVICK TISZTESSÉGES, kemény

NEGY ÉVE törvényesen elvált, 35

CINCOBÓL elcsúszott, 45 éves

FÜNTOS ÜGYEN szeretnék beszélni

LEVELEZÉS. 20 AKERES CSIRKE FARM

ELADÓ ÜZLETEK. JOI JOVEDÉLMÉZŐ Bakery Üzlet

EGY JOFÖRGALMI butcher és fuvaros

BETEGSÉG MIATT kénytelen vagyok

HÁROM SZOBA és fürdő, külön bejárattal

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

ELADÓ FARM. 52 akres nagyon jó farm

közeli városok és köves utca

HA JÓ FARMOT akar venni

CHARLES BÜDY ÉS FIA

417 ERIE STREET, Painesville, O.

20 AKERES CSIRKE FARM

ELADÓ ÜZLETEK. JOI JOVEDÉLMÉZŐ Bakery Üzlet

EGY JOFÖRGALMI butcher és fuvaros

BETEGSÉG MIATT kénytelen vagyok

HÁROM SZOBA és fürdő, külön bejárattal

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

SZOBARA VALÓ teljesen új butor

ELADÓ ÜZLETEK. JOI JOVEDÉLMÉZŐ Bakery Üzlet

EGY JOFÖRGALMI butcher és fuvaros

BETEGSÉG MIATT kénytelen vagyok

HÁROM SZOBA és fürdő, külön bejárattal

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

KIADÓ egy 5 szobás lakás furnacéval

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

EMBEREKET KERESÜNK a borbély mesterséget megtanulni

TANACSOT ORVOSAGOT a legjobb

DR. VARGA JÁNOS

NEW YORK 1

Szabadság Sunday Magazine

Az őszinteség

luxusát vajmi kevés ember engedheti meg magának. Az élet tökéletlenségének, sok szempontból az emberi küzdelem meddőségének egyik szomorú tanúbizonysága az a körülmény, hogy az emberek félelemből és kétszínűségből, az érdekeik védelmezésére, az összeköttetések biztosítására s sok tekintetben természetesen kényelmi szempontból nem mernek őszinték lenni. Akik szeretnek belefelekedni a hazugságba, azok az úgynevezett finom kultúra lepedőjével takarják be magukat s ezt rendjén valónak tartják, ezt magától értetődőnek gondolják. Arra hivatkoznak, hogy az őszinteség voltaképpen durvaság, faragatlanság és nyersség s a "cizellált" lelkű ember, az, aki szeret finom szőnyegen puhán járni, nem teheti a magáévá. Az őszinteség csak kellemetlenséget okoz, a kellemetlenséget pedig igyekeznek mindenki kikerülni.

Az őszinte ember sokszor nevetéses az ilyen felfogás szerint. S ami megdöbbenő, annak ellenére, hogy ezek a lelküket romlottsággal felcifráló emberek, egyébként nagyon szeretik hangoztatni a lovagiasság elvét, a becsületesség kényszerét s egyéb jelszavak szükségességét. Mert nem őszinték, tehát a saját ellenmondásaikon sem háborodnak fel. Minden haladó célt szolgáló eszközön kacagnak. Az emberek elégedetlenségét tudatlanságnak és propagandának, nem pedig a lélek előretörtető, felszabadulni akaró, saját magát megtalálni óhajtó törekvésének tekintik. Nem hisznek semmiben, de azért nem szkeptikusok, mert hiszen nem eléggé alaposak és nem eléggé intelligensek, hogy a skepticizmus becsülete meggyőződésük lehetne. Az fontos nekik, hogy a kezük tiszta legyen és a körmük ápolts, de hogy a lelkük a pocolyában fetreng, azzal nem törődnek. Vanak fogalmak, amelyeket tudatosan kikapcsolnak a szokásukból, mert esetleg nyugtalan éjszakákon kellemetlen kísértésként ijesztenének rájuk. A szavaknak is van félelmetes hatásuk, csak kellő időben jelentkezzenek.

S azért az élet olyan irányú fejlődését, amely a karakterét megillető trónra akarja helyezni a többi között az őszinteséget is, nem lehet megakadályozni. Az egyszerű ember, a maga munkakörét tisztességesen betöltő ember hajlik az őszinteségre s ő

maga szeretné a legjobban, hogyha olyan társadalomban lehetne, amelyben igazán visszatükrözethetné a lelke világát. Ha az őszinteség halott az élethen, akkor csakugyan nem érdemes élni. Hogyha nem volna meg az a remény, hogy előbb-utóbb az őszinteség lesz az irányítója általában a társadalom működésének, az egyetlen érvényesülés lehetőségeinek, akkor csakugyan kár minden erőlködésért, kár minden olyan tartalmú törekvésért, amely a haladást szolgálja. Hinni kell abban, hogy előbb-utóbb az őszinteség filozófiája fog felülkerekedni s e hit mellett mindenkinek, aki becsületes saját magával szemben, hozzájárulnia kell olyan társadalom felépítéséhez, amelyben a kétszínűeknek, a hipokritáknak, a lélek aljas tevékenységét igazolóknak majd a sarokban kell állniuk.

Van valami

az életben, ami gyorsabban száguld, mint a legnemesebb versenyparipa, gyorsabban, mint a legerősebb acélkoesi, gyorsabban, mint a leggyorsabb gyorsvonat, gyorsabban, mint a szélvész, mint a nyári zivatar. És ez a valami: az idő. Az emberiség tanyájának, a földnek történelmében csak millió évek számítanak. Az emberiség történelme évezredek, századok, évtizedek, sőt egyes esztendőket is számoltart, de a föld történelme tizezer évek eseményeiről, változásairól számol csak be.

És így hiába fokozzuk a gyorsaságot, hiába repülünk a felhőkbe, hiába szalunk a tengerek mélyébe, — az idő rohanását még csak megmérni sem tudjuk. Az emberi tudás, a megfélemlíthetetlen tudomány sok mindent visszavarázsolhat, az emberi lélek visszakönyörögheti a múlt emlékeit, de magát az időt nem varázsolhatja vissza semmi földi hatalom. Az idő elrohant és hiába minden verejtékes erőfeszítés, — nem érhetjük utol.

És az élet bölcs kihasználásának, megbecsülésének és széppétevéésének egyetlen titka: az idő kihasználása. Aki az időt nem becsüli meg, aki könnyelműen elfecsérel, aki maga mellett elrohanni hagyja, — az magát az életet nem becsüli meg.

A természet bölcsesége, vagy könyörtelensége nemcsak az esztendőt, az emberi életet is évszakokra osztotta. Az emberi életnek is meg van a tavasza, nyara, ősze és tele. És aki nem használja ki a tavasz érlelő, a nyár megtermékenyítő és termelő idejét, végigszenvedi az őszi bánatos szivtépést, a tél zord könyörtelenségét.

Az igaz ember, a maga és mások életét megbecsülő ember két kézzel kapaszkodik az idő szédületes röptü szárnyaiba és vele röptül a jövő esodás tájai felé.

Mert aki a márt nem becsüli, az nem érdemli meg a holnapot.

PANIS ANGELICUS

— Novella. —

Irtá:
Reményi József

A MINAP jól esett Cservenics Jánosra gondolni.

A maga igazi mivoltában látom őt magam előtt most is s különös örömet érzek, hogy a lelkét előttem nem takarta be vásári rongyokkal. Pozsonyban élt évtizedeken keresztül, a városnál valami hivatalt töltött be, de az én időmben már nyugdíjban volt. Általában furcsa, bolondos, a szeszélyeiben beszámíthatatlan embernek ismerék azok, akik őt nem ismerték annyira, mint jómagam. Zeneszámába ment s bizonyos tekintélynek örvendett, mert Liszt Ferenc, valahányszor Pozsonyban járt, meglátogatta. Egyébként istentagadónak hitták s arról is volt nevezetes, hogy ennek ellenére évenként egynehányszor, a nagy ünnepeken elment a dómra s letagadhatatlan élvezettel ülte végig a nagymisét. Azokra, akiket közel engedett magához, az istentagadó volta spirituális hatást keltett. Az életével, az érzéseivel, a gondolataival elvontságával inkább propagálója volt az isteni eszmének, mint az összezuzója. Az öreg ember mozdulataival vett kézbe egy könyvet vagy támaszkodott a botjára, de a gondolatait ruganyosan tudta rendezgetni, az érzései pedig (az elsatnyult gyermekei a léleknek a legtöbb ember élet alkonyán) elevenen pergették le jól megválogatott szavairól.

— Azért tudtam megmaradni fiatalnak, mert most is annak örülök, amit a legtöbb ember meg

em ért.

Amikor ezt mondta arcán elismultak a redők: valami bűbajos erővel visszavarázolódtak a fiatalok az arcára. Ebben a lelkiállapotban mindig az inspiráció hatása alatt beszélt. A hangja tompa volt, de a gondolatai és érzései, gazdagsága sajátos, idegenszerű árnyalatokat vitt a hangjában. Olykor szinte úgy beszélt, mintha egyszerre el akarna mondani mindent. A lelke legmélyén voltaképpen két problémát ismert. Az egyik az, vajjon bekövetkezik-e az a kor, amikor az ember kifejezhet mindent, ami benne él s a másik vajjon csakugyan a zene-e az, amivel az ember megközelítheti azt a mindent, amit ki szeretne fejezni. A filozófiai kultúrájában teljesen német hatás alatt állott, az agynak az arisztokratikus hajlandóságait nagyszerűen tudta összeegyeztetni a hégei bölcseséggel, a zenei képzettségében azonban már egyarány volt a francia befolyás a német befolyással. Sőt mennél inkább előrehaladtak az évszámok, annál nagyobb elevenséggel fordult a francia zene felé s különös gyönyörűséggel szűreszította magába a modern francia zene katekizmusát.

— A természet nem tud engem meggyőzni arról, hogy van Isten, mert a titkai most már a laikus előtt sem ismeretlenek. A zene ellenben megdönti az isten létét vetett kételyemet, mert olyan csodái vannak, amelyek mellett a testamentum csodái eltörpülnek. Tudja-e őcsém, hogy egy időben szentül hittem a lélek halhatatlanságában, Szűz Mária szeplőtlenességében és a pápa eszathatatlanságában. Abban az időben elmentem Mária Völgyre s a csodafortás köré csoportosodott koldusokat irigyeltem a nyomoruságukért. Elmentem Lourdesba, a csodák eliziumába s elmentem Mária Zellebe, ahol egy jezsuita páternek a prédikációit azzal a hittel hallgattam, hogy ez bizonyára vetékedett magának a prédikáló páternek a hitével. A zenében abban az időtájtiban Offenbachot szerettem és bűnös léleknek éreztem magam, amikor a templomban a lelkemben fölzendültek Verdi és Offenbach melódiái. Valahogyan úgy éreztem, mintha a lelkemmel olyan bársonyt érinttettem volna, amely-

hez azelőtt egy félvilági hölgy szorította az arcát. Amikor azonban kigyógyultam a modern korba átültetett bibliai csodákból s egynehány héten keresztül csakugyan vak módjára botorkáltam az életben, — de szomorú botorkálmi a létben lidérfény nélkül — akkor a lelkem ráparancsolt, hogy új utemre halgassak, amelyek már nem voltak melódiák, amelyeket nem lehetett elfütyülni vagy elénekelni, hogy az ember ne kövessen el blaszfemiát a zenében jajgató vagy ujjongó lélek ellen. Kezdem megérteni a zenei hieroglifákat. Berlioz és Bizet és Sant Seans legfeljebb a nappali órákban elégitettek ki, de este-felé a magányban valóságos esodákra vártam s örömmel szenvedtem, amikor magamban fedeztem fel azt a csodát, amelynek a zenéi kifejezője Cézár Frank volt. Azelőtt azért hittem a csodákban, hogy az örökkévalóságot éreztem, azután azért kezdtem hinni másfajta csodákban, hogy a magam emberi létét, ezt a földi kálváriát a maga sajátos árnyékai-ral és napsugaraival jobban érzem. Az életem akkor lett pozitív, amikor a zenében kizárólag az fogott meg, ami elvont. S a dogmatikus értelemben vett hitem akkor szűnt meg, amikor a zenének a transecedentalis ereje fogott meg. A hitetlenek szerafi zenéje Cézár Frank zenéje s hogy a gondolkodásom képzetei még most beleütköznek a vallásba valami formában, kizárólag annak tulajdonitom, hogy a zene is vallás, igazabb, mélyebb, elvontabb vallás, amely kiszorította a lelkemből a tömeg paragrafusokba foglalt vallását.

Igy tudott beszélni Cservenics János és még sokkal különben. Egyébként özvegy ember volt már vagy harminc éve. A feleségét soha sem emlegette. Az érte-

süléseim szerint jelentéktelen aszszony volt s a betegsége előtt gondolt Cservenics János arra, hogy elváljon tőle: Csak a hívő ember lelkiismeretfurdalásai tartották vissza attól a lépéstől. A sors háttározottabban oldotta meg ezt a problémát, amennyiben halállal végződött tüdőgyulladásával választotta el tőle a feleségét.

Pozsonyt szerette s nem egy ízben hangoztatta előttem, hogy ha alkotótehetsége volna, Pozsonyt ki tudná fejezni a zenében.

— Képzeld — mondta — német is, meg nem is. Magyar is, meg nem is. Bécsből lerándulnak Pozsonyba az emberek, hogy jó esárdást halljanak, Pestről pedig idevándorolnak, hogy jó valzert halljanak. A város konzervatív, de az élete nem előkelő, habár szeretem az itt élő előkelőseket. Van valami misztikus varázs az utcai elnevezésén. Képzeld, mi esoda akkordok születhetnének például ebből az elnevezésből: Széplak utca. Az ember a menütre gondol. Vagy Halászkapu-utca. Ez nocturne. Vagy: Vártelek. Ezt úgy zenésíteném meg, hogy induló szerűen kezdődne, közben zsidó sirámok váltakoznának, majd megint induló szerűen végződne. Maga ismeri Tsajkovskyt. Valami ilyesféle gondolok. Csak a Marsellaise helyett a Rákóczi induló és a Radetzky induló dübörögne ki az én alkotásomból. Benne volna Pozsony, amelynek honvédelktanyája van, de az a Pozsony is, amelyben a tisztek nagyobb reverenciával áldoznak a custozai hősek, mint a magyar nemzeti hadsereg gondolatjának. Magáról Pozsonyról olyan szimfóniát kellene komponálni, amely a szimfóniák királynoje volna. Valahányszor Liszt előtt vagy Joachim előtt szóba hoztam ezt az ötletemet, megmosolyogtak s "lokalpatrioták"-nak neveztek. Ők bizonyára

nem szerették ezt a várost. Sokszor gondoltam azóta arra, hogy a zenesz, vagy általában a művész csakugyan szeretheti-e azt, amiben nem lát témát. Furcsa, furcsa, hogy nagy művészek vajmi gyakran nem értik meg azt a várost, amelyben élnek. Maga azt hiszi, hogy Brahms megértette Bécest? Erről jut eszembe, hogy milyen nevezetes dolog Pozsonyt Bécs külvárosának tekinteni. Nekünk megvan a saját kulturánk, amely nem bécsi. A dialektusunk darabosabb, nyersebb, amit annak tulajdonítok, hogy közelebb esünk a magyar temperamentumhoz. Mi ugy magyarosodunk, hogy nem beszélünk olyan lágyan, mint a bécsiek, de az érzéseink nem szentimentálisak, hanem mélyek.

Cservenics János sem kerülhet-e el a tragédiát.

Róla feltételezték az emberek, hogy akkor szórakozott, amikor zenéről beszélt vagy zongorázott, vagy hangversenyen volt jelen. Nem tudták, nem tudhatták, hogy az olyan embernek, mint ő, nem eszköz, hanem cél a zene. Nem tudhatták, hogy a végtelenséget öleli magához, amikor visszavonult a butorokkal tulajdosan telerakott szobájába s leült a zongorához, amelyen valamikor Liszt is játszott, amikor a vendége volt. Aki revelációkat keres, az nem szórakozik. De azt sem érthették meg, hogy amikor csakugyan szórakozik, akkor is másképp teszi, mint azok, akik esetleg mosolyogtak a hőbortos természetén, ahogy ő mondta. Az öregek nem tudták neki megbocsátani, hogy semmiféle asztaltársasághoz nem tartozott.

— A vén róka magában szik — mondták bizonyos megvetéssel.

— Hogyne, hogyne innék magamban — mondta Cservenics — de akkor vagyok a legjobb társaságban. Csakis akinek képzelőtehetsége van, mulathat magában.

Az utóbbi mondat önkéntelen ritmusát bizonyos graciositással ejtette ki.

S akik csak köszönetesen tudnak pletykálni, azoknak nagyon kapóra jött az a mende-monda, hogy Cservenics János tulajdosan jól érzi magát gyereklányok társaságában. Eleinte akadályozta beszélték erről az emberek. Hihetetlenül hangzott, Cservenics János mégis a város érdemes polgárának tekintették s a véleményük szerint saját magukat ártották volna be, ha azonnal hitelt adtak volna ennek a híresztelésnek. Az egyik városi hivatalnok takarítónje tartotta rendben Cservenics János lakását is. Cservenics felmondott neki, mert a szolgálataival nem volt megelégedve. De ez csak jog-cím volt. Tulajdonképpen azért mondott fel neki, mert a takarítónő illetéktelenül szeretett megbillegtetni a zongora billentyűit s ez Cservenics Jánost mérhételennül bosszantotta.

— Nézzé lelkem — mondta Cservenics — ezekhez a billentyűkhöz csak tiszta ujjakkal szabad hozzányulni.

A takarítónő, aki több családnál segédkezett, mindig szívesen szolgált felvilágosítással Cservenics Jánosra vonatkozólag. Amit a város a magánéletéről tudott, az jórésben a takarítónő utján szivárgott ki. A takarítónő soha sem rágalmazta. Amikor azonban elvesztette az állását, boszújában olyan célzásokat tett Cservenics Jánosra, amelyek miatt gyanus szemmel kezdtek ránézni az emberek.

— Hallotta?...

— Nem... Oh... maga Cservenicsét gondolja...

— Azt hát... A vén kujon... — Lám, lám... De mikor tessz?...

— A ravasz ember mindig talál időt és helyet... — Schrecklich... Empörend... (Folytatás a 11-ik oldalon.)

A korábbi élet

(Baudelaire)

Sokáig oszlopos, tág csarnokon pihenem:
A tenger napja szórt ezer tüzet körém,
S a büszke és sudár, nagy oszlopok kövén,
Az este ugy hatott, mint egy bazalt-teremben.

Az égből képe ott ringott a mély vízekben,
S mint ünnepesti csend összhangja, tünt elem
Ős ritmusa, szines zenéjük és a fény,
Az alkonyé, amely megcsillant szememben.

Igy adtak itt nyugodt gyönyört a langyos esték,
A kék, a ragyogás, a habmoraj vegyest,
S a sima, józagu, ide rabszolgatest;

Aléló homlokom hús pálmával legyezték,
Érezve, hogy belül legmélyeig nyitott
A titkos fájdalom, amely megbénított.

A vásári Muzsa

(Baudelaire)

Szívem, Muzsám, ki a palotát kedveled,
Kap-e, ha januárban viharos szele vágat,
S havas, végtelen est üli meg szűk szobádat,
Kicsi kék lábaid egy szikrányi meleget?

Hogy újra járja vér hús alabástrom vállad,
Talán a hold fehér sugarán sütteted?
Ha pénzed elfogyott és ajkad eleped,
Utána kapsz az ég ragyogó aranyának?

Mindennapi, kemény kenyérrét tengeted,
Gyereklül füstölöt lóbálva életed,
S Te Deumot dalol unott, hitetlen ajkad;

Lélektelen bohóc, magadat kelleted
S mosolyod, bár reá látatlan könny perreg,
Hogy a silány tömeg nevetését kicsaljad.

HAVAS-GEZA fordítása.

A MINAP jól esett Cservenics Jánosra gondolni.

bigába gort a körmond den musie talpköve jó, az oper birja ki ké Mert his énekesnő, kell olyan be gyönyo van a tán kell olyan ha gyönyo tenorista, a hát mégis tenni a sz egy operett is hangja, ott vannak is a vaude cal comedy ezek mind ja a szint adja a ritm tyuhajt az

A vicces amellyel ne az az üzle komolynak nyit jelent tényleg ne husz évesnek kell lennió táncolni ké madonnának a primadonn nak, szegér behozni, a szerű kóris lamit — ha

Az igazá rusnak a rózó, vállá hosszú lép musical kö

De azt is hogy, ha szemrevaló rus, az éb Amerikai meg van comedy k és bécsi kö szólv a ré gi — bud a "karnölg Vig Özveg tendöt mo

A kórus, maszalom hány roma És hány latának gyüloletene nek letéte

Erről jut nyire téve lópontja a esolatban hogy az at minden ro tán a ferté ezt a véleu rikai szinpa lagaira vor Griási téve

NYITÁZ
2VETEL
ORGIN
1003

A MINTHOGY minden ország támasza és alapköve a tiszta erkölcs, mely, ha megvész, Róma megdől és rabigába görnyed, épen úgy — hogy a körmondattal teljes legyen — minden musical comedy támasza és talpköve a kórus, mely, ha nem jó, az operett a Broadwayon nem bírja ki két hétig.

Mert hiszen jójó, ott van az énekesnő, akinek esetleg nem is kell olyan gyönyörűen énekelnie, ha gyönyörű a lába, viszont ott van a táncosnő, akinek nem is kell olyan gyönyörűen táncolnia, ha gyönyörű a lába, ott van a tenorista, aki azért van ott, mert hát mégis annyi koncessziót kell tenni a színpadnak, hogy legyen egy operettben tenorista, ha nincs is hangja, csak gyönyörű frakkja, ott vannak a komikusok, akik ugyis a vaudevilleből jutottak a musical comedy firmamentumára, igen, ezek mind ott lehetnek, de ki adja a színt, ki adja a gráciát, ki adja a ritmust, a könnyelmű ihajtyuhajt az egészhez? A kórus.

A vicces, könnyelmű kórus, amellyel nem lehet tréfálni, mert az az üzlet alapja. A kórusnak komolyan kell lenni. Ami annyit jelent, hogy a lányok benne tényleg nem lehetnek idősebbek husz évesnél. És jó természeteknek kell lenniük. És énekelni, vagy táncolni kell tudniok. Amit a primadonnának elengednek, mert ő a primadonna, azt a kóristalánynak, szegénynek, tisztesen kell behoznia, hiszen ő csak egy egyszerű kóristalány, hát tudjon valamit — hang it all!

Az igazán komoly, a görög kórusnak a darab lényegét magyarázó, vallásos szerepéből — milyen hosszú lépés idáig, az amerikai musical kórusáig.

De azt igazán el lehet mondani, hogy, ha valahol a világon van szemrevaló kórus, gusztyos kórus, az ebben a gyönyörű Észak Amerikai Egyesült Államokban meg van. Az amerikai musical comedy kórusa mellett a párisi és bécsi kórusok elbujhatnak, nem szólva a régi — jaj, de milyen régi — budapesti kórusoktól, ahol a "karhölgyek" legfiatalabbja a Vig Őzvegyben negyvenkét esztendőtt mondhatott magának.

A kórus hölgyei! Óh hány kamaszalom letéteményesei ők. És hány romantikus novella hősnői. És hány nyárspolgári hölgy utálatának és hány vénkisasszony gyűlöletének és titkos irigységének letéteményesei.

Erről jut eszünkbe, hogy mennyire téves az európaiaknak álláspontja az amerikai nőkkel kapcsolatban. Európában azt hiszik, hogy az amerikai nő józan, önző, minden romantikától mentes, pusztán a férfirahalászó teremtés. S ezt a vélelményt elsősorban az amerikai színpadok nagy és apró esilágaira vonatkoztatják. Pedig ez óriási tévedés. Az amerikai nő a

Az amerikai kórus

Az amerikai kórus tegnap és ma. — Az európai s az amerikai kórus. — A kórus fiu és kórus leány. Lehet-e valaha valami a kóristából? — A könnyelmű kórista. — A nyárspolgár kórista. — A spórolós kórista. — Az ambiciózus kórista.

függetlenségében sok szempontból jobban tud vigyázni magára, mint az európai nő s ugyanezt lehet mondani a kórus leányokról is. Sokan közülük teljesen polgári erkölcsöket vallanak s semmi áron sem hagynának fel a tisztességükkel. Ez furesán hangzik romlott európai füleink, de magától értetődő az amerikai férfiak.

A kórus hölgyei. Ők azok, akiket legtöbbször félreismernek. A közérköles éber örei legtöbbször. Kiküldtük belmunkatársunkat, hogy egynehány kóristalányt és kóristaifjút meginterviewoljon. — Hadd lássa a közönség egyszer őket a maguk igazi mivoltukban.

Azt mondja A. kisasszony ...
— Borzasztó kevés a fizetésem. A gazdasági viszonyok valami rettenetesekek. Kell valamivel a kevés fizetésemet pótolni. Nem, ne

gény jó papát, mink hát gyűjtünk neki itálra, persze, nem kellene, mert a papa-elissza az esztét, de hát mi öröme van egy embernek az életről ...

És így tovább, egy mondatban, egyfolytában, hogy ők, hogy szeressék a papát, azt a derék jó embert, aki fűtül a prohibícióra.

Aztán jött a komoly szépség. — Szeretem a színpadot. Az életem a színpad. Óh a lámpák. Óh az estéli fény. Óh Rexbeach, óh Booth Tarkington! Én azért vagyok színpadon, mert karriert akarok csinálni. Van egy tanítóm, az tanít beszélni. Van egy másik tanítóm, az tanít mozogni. Van egy tanítóm, az tanít táncolni. Van egy tanítóm, az tanít énekelni. Mind azt mondják, hogy tehetség vagyok. És higgye el, én érzem magamban a tehetséget. Még nem

Aztán jöttek a fiúk. Ez már szomorú társaság. Fiatalemberek, csinosak, fürgék, jötermetűek, akik este kifestik az arcukat és ugrálnak. Well, munkatársunk mit csinálhatott, egyebet, öhozzájuk is fordult.

— Lászn hir boy, szólott a legintelligensebbnek látszó, mink proletárok vagyunk. Most, látja, magával egész őszintén beszél. Ugy mondom, ahogy a szivemen fekszik ez az egész élet. Pizkos ügy. Nines az embernek jövője. Én jó táncoló vagyok. De, Istenem, Amerikában annyi jó táncoló van. Itt van a barátom, a Charlie, nagyszerű gyerek, talán lehetne belőle bonvivant valaha, de iszik a szerencsétlen. Sose lesz belőle semmi. Még a legtöbbet ér a Jim. Nem, nem az a korpulens, az a vékony ott mellette. Az tele van ambícióval. Az rajzol. Rajzoló akar lenni. Őres idejében folyton rajzol. Minket már mind lerajzolt. Megnéz magának valakit a nézőtérén és azt is lerajzolja otthon. A szállodában, a szobában egyebet se tesz csak rajzol. A lányoknak jó. Mégis, egy lány, az könnyebben boldogul, junó. De egy férfi. Igen, proletárok vagyunk uram, proletárok. Dolgozunk a napi kenyérért. A ruháért, a szállodáért, s cipőért, az ennalóért. Sose lesz belőlünk semmi, legfeljebb igen nagy kivétellel. Higgye el, borzasztó egy élet. Ha New Yorkban vagyunk, hatan bérelünk egy apartmentet, magunk főzünk, nyomorgunk, de legalább jó helyen lakunk, mégis az ember a lakása címét rányomtathatja a névjegyére. Jól hangzik ...

És savanyuan nézett. Munkatársunk is.

higgye azt, a mit most a pikáns regények írói, a közérköles rendezői és a polgári mamuskák várnak, én tisztességes uton szerez meg a mellékjövődömet. Hergolok. Sweatereket horgolok. Hetenkint meg tudok csinálni három. Darabját huszonöt dollárért adom el az ismerőseim között. És higgye el, megéri a pénzt. Hogy mikor csinálom. Well, felvonás közben és a színpalak mögött, ha a jelenésünkre várok. És hetenöt dollár hetenkint jól jön nekem. És legalább nem vagyok téma a pikáns regények íróinak és a polgári mamuskáknak.

B. kisasszony ezt mondta. —
— Uram, az egyetlen, amiért a kórusban vagyok, az ambíció. Nem, nekem nem ambícióm a kórusban táncolni és énekelni. Én zongorázni tanulok. És csakis úgy tudom magamnak összespórolni az erre szükséges pénzt, hogy elmegyek egy-egy turára. Nekem vannak odahaza a new yorki iszt-szajdon édesjő szüleim, akik el tudnak tartani, de a zongoralekémét már nem tudják fizetni. Szi? Higgye el, igen tisztelt uram, viszontlát még maga engem a hangverseny dobogón. És ekkor nem biztatólagnézett, hanem nagyon komolyan, tele elhatározással, mint ama ifjú, aki gépészmérnöknek készül és az oklevelét várja. Hogy ő egyszer még majd milyen mozdonyokat fog konstruálni!

C. kisasszony. —
— Én, meg a testvérem, a Line, mindketten csak úgy lógunk itten, mer a papáknak-köll a pénz, a papánk sokat iszik és szegény már nem tud keresni és a mama az mindig veszekszik velem, mink meg nagyon szeressük a papát, sze-

tudom, operacénekesnő leszek-e, vagy drámai szende, de érzem, hogy valahol lendolni fogok.

Aztán meg értesítette munkatársunkat, hogy beteg, fáj a torka, orvosra menni pénz kell, hogy majdnem kapott egy kis szerepet a mult héten, mert az a nagy trapli, a Jolán, az kiesett a kompaniából Buffalóban, de mégse kapta meg, mert az az undok vörös kigyó, a Riza, az elhalásta az orra elől ...

A HIMLŐ UTCA

Irtá:
Herceg Ferenc

VOLT egyszer egy fiatal özvegy királyné és annak volt egy hétesztendő kis királyfia. A királyné tündérszép asszony volt, a kiskirály pedig úgy hasonlított hozzá, mint a bimbó a rózsához. Alattvalóik szerették őket és ellenségük soha sem támadt. Ha tavasszal a szép királyné kezén fogva végigvezette fiát a palota kertjén, akkor egyszerre kihajtott minden rügy, meg szólalt minden madár és elmosolyodtak meg a holt kőszobrok is.

Karácsony táján történt egyszer, hogy a kiskirály beteg lett és fekete himlőbe esett. A szép királyné éjjel-nappal ott sirt, ott virrasztott az ágya mellett. Olyan nagy volt a gyász és a rémület a palotában, hogy még karácsonyfát is elfelejtettek gyújtani a kiskirálynak.

Alkonyatkor a beteg egyszerre fölészmelt és gyöngye hangon így szólott édesanyjához:

— Ége már a karácsonyfa?
A szép királyné könnyekre fakadt.

— Hej, milyen rossz anya vagyok én, hogy megfelekedtem a fiam karácsonyáról! — zokogott. — Hanem kívánj magadnak, amit akarsz és ha a szívem vérvével kellene is megfizetnem érte, mégis megkapod!

— Szeretnék egy kis fahuszárt, — mondotta a beteg. — Piros dolmány legyen rajta és fehér paripa alatta.

— Százat adok, fiam, pirosdolmányos, fehérparipás huszárt!
— De nekem olyan huszár kell ám, aki azt tudja mondani, hogy hop, hop! — szólott a kiskirály. — Egyszer láttam olyat, de már nem jut eszembe, hol és mikor láttam.

Ahány miniszter, zászlósúr és gárda volt a palotában, az a király né parancsára mind hintóba ült, lóra kapott, szanaszét szaladt a fővárosba, beszélő fahuszárt keresni. Huszárt találtak is vagy egy társzékére való, de azt, hogy hop, hop! egyik sem tudta mondani. A beteg kiskirály pedig egyre csak a beszélő huszár után epedezett.

Nosza keserves sírásra fakadt a szép királyné is. Hiszen meglehet, hogy itt a kis fia utolsó karácsonya és még ennyi örömet sem tud neki szerezni! Mire való akkor minden királyi dícsősége?

Már beesteledett, de bár ezer tudvarnok kereste-kutatta a beszélő huszárt, még akkor sem találták meg. Nagy bánatában gondolt egyet a szép királyné. Selyemkötését fölcsérelte szegényes ruhával, egyszerű kendőt kötött aranyhájára, megcsókolta beteg fiát és egyedül nekiindult a nagy városnak.

Az utcán nem járt egyetlen ember sem és az ablakok mind sötétek voltak. Egyetlen lámpa pislogott előtte, ennek szomorú fénye mellett elolvashatta az utca nevét: Himlő-utca. Amikor elolvasta, meg rázkódott, aztán tova sietett, hogy kimeneküljön a rettenetes nevű utcából. Ugy gondolta, hogy a legközelebbi sarkon betér megint a fúteába. A Himlő-utca azonban nem volt sarka. A fekete, néma házak olyan sűrűn sorakoztak egymás mellé, mintha megfogadták volna magukban, hogy nem eresztik ki többet a királynét.

Időközben sűrűn kezdtek szállingózni a hópelylehek. A királyné csak ment előre, ment a sötét soron. Egyetlen bolt se volt erre és most már nagyon fájt a szíve, mert belátta, hogy nem viheti haza beteg fiának az ígért ajándékot.

Nagy sokára valami vörhenyes fényt látott derengeni a vak éjszakában. Egy kis boltnak a kirakata volt. "Beteg gyermekek boltja" — olvasta a szép királyné. A szíve elkezdett viharosan dobogni. — Hát ha itt megtalálja a huszárt? Benyitott a boltba. Az ajtó csöngetyűje élesen vinyogott, de senki sem sietett a vevő elé. A boltban egyetlen kis petróleum-lámpás füst töltött. Keskeny, alacsony és igen hosszú bolt volt; olyan, mint egy folyosó. A királyné megkopogtatta az asztalt. Senki sem jött. Majd félénken megszólalt:

— Kérem, vevő van itt! — Senki sem válaszolt.

Végül megindult a holt sötét háttér felé, hogy megkeresse a gazdát. Ment a homályban, hordók, ládák és fölhalmozott árucsomagok közt tapogatózva, mindig tovább ment. Egyszer vissza is tekintett, akkor oly messzire volt az ajtótól, hogy a petróleum-lámpást már csak akkorán látta, mint a szentjánosbogár fénye.

Most vékony fényávot pillantott meg maga előtt a padlón. Valami ajtó hasadékból szűrődött elő. A szép királyné a sötétben megkereste az ajtó kilincsét és bekopogtatott. Senki sem válaszolt neki és ekkor félve benyitott.

Egy igen kicsi irodába lépett, amely ugyancsak teli volt zsufolva ládákkal és dobozokkal. Az irodát zöldernyős lámpás világította meg. A mindenféle lim-lommal megrakott asztal előtt egy öreg ember ült és valami könyvből számolgot. Sárgaarcu, sovány, roskatag öreg volt. A szájában pipát tartott, amelyből sűrű füstmacskákat eregetett.

— Kérem, — szólott a királyné, — én a beteg fiának keresek valami karácsonyi ajándékot.

Az öreg ráemelte fáradt tekintetét és halkán mondotta:

— A beszélő fahuszárt, ugy-e?
— Azt, azt! — kiáltotta örömmel a királyné. — Hát megvan? Oh, adja ide!

— Jó volna, ugy-e! — hápogta az öreg. — Csakhogy nagyon drága ám!

— Odaadom érte mindenemet! Oda még az arany koronámat is!

Az öreg hosszan és komolyan nézett a szemébe.

— Ha úgy van, — mondotta nyomatékkal, — akkor talán megkaphatja a huszárt. Jöjjön velem!

Egy rozsdás kulcsesomót akasztott le a szőgről és köhögve, ingatag léptekkel megindult. A kályha mellett fekete kis vasajtó volt. Azt kinyitotta. Hűdég, dohos levegő csapta meg a szép királyné arcát. Néhány korhadt falépcsőn lementek, aztán lenn voltak a pincében. Igen nagy pince volt, amelyet a bolthajtásról lefüggő vaslámpás világított meg gyér és halvány fényvel. A falai feketék voltak, a talaja meg nyirkos volt.

— Hová megyünk? — kérdezte félénken a királyné.

Az öreg azonban ajkához emelte a csontos ujját és csendre intette.

A pince egyik sarkában bolthajtásos nagy kapu látszott. Az környi vastagsága, rozsdás vasrudakkal volt elzárva. Olyan volt, mint valami vadállatnak a ketrece. Az öreg odavezette a szép királynét a kapuhoz. A királyné benézett és megreppenve tántorodott vissza. Valami borzalmas nagy vadállat feküdt a nyirkos ól homályában. Egy óriás, lomposszőrű, koromfekete bivaly. Erős két szarva előre görbült; gonosz két szeme vérben tüzelt. Amikor megpillantotta a királynét, meglódult és talpra szökött. Haragos bömböléssel csapkodott a farkával és a hangja megremegettette a pince bolthajtását, akár a mennydörgés.

De aztán még valamit látott a királyné, amitől iziben elállott a szíve verése. Az ólban, a fenevad lábai előtt, kis koporsó állott.

— A koporsóban van a beszélő huszár, — suttogta az öreg kereskedő. — Ha nagyon szereti a fiát, menjen be és hozza ki.

Az anya kétségbeesetten tördelte a kezét.

— Hogyan küzdjek meg én, gyöngye asszony, a fekete szörnyeteggel?

Az öreg a fejét rázta.

— Olykor a leggyöngébbek is győzedelmeskednek rajta. Máskor porba dönti a legerősebbeket is. Akik fölkeresik, azok elől gyakran megfut. Akik menekülnek előle, azokat üldözöbe veszi.

— És ha letipor engem, akkor a fiam nem kapja meg a huszárt? — kérdezte a királyné.

Az öreg a fejét rázta.

— Akkor nem. Ha letiporja őnt, akkor a szarvával keresztül döfi a szívet. Ön nem hal bele, de a szíve a holta napjáig vérezni és fájni fog.

A királyné a beteg fiára gondolt és egyszerre csodálatos hősiesség szállta meg.

— Bemelegyek a huszárt! — mondotta.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

Az öreg betolta a nagy kulcsot a lakatba. A fenevad odabenn harciasan bömbölve és toporzékolva szegte le a fejét. Amikor azonban a remegő asszony összekulcsolt kezekkel eléje lépett, akkor a bivaly egyszerre összeroskadt magába, majd fekete füstfelhővé változott, amely aztán gyorsan kihalódott.

a kis koporsó előtt és remegő kézzel fölemelte a tetejét. Ott volt a huszár! Keréken járó fehér paripán ült és piros dolmányt viselt. A szép királyné örömeben esőkkal borította a favitét és ekkor az megszólalt, kemény hangon kiáltva: hop, hop!

— Oh, most már azt hiszem, hogy a fiam meggyógyul, ha látja a huszárt! — mondotta a szép királyné.

— A huszár mindenesetre meggyógyítja! — bölintott rá komolyan az öreg. — Ha bele akar látni a fia jövőjébe, akkor nézzen be ebbe a tükörbe!

A koporsó feneké tükörrel volt kirakva. A királyné belenézett, de aztán rémülten elküldte magát. Ott látta a fiát, amit a palota kertjében a fahuszárral játszott, — ép és erős volt, de milyen volt a szegény kiskirály arca! Teli volt rettenetes himlőhelyekkel, a fél szemén pedig megvakította a betegség. Szánalom és iszonyat volt ránézni.

— Hát nincs ez ellen orvosság? — kérdezte kétségbeesetten a szép királyné.

— Van. A Himlős-patikában árulják. Menjen végig a sikátoron, haladjon mindig egyenesen, akkor odatalál. De adok az utjára egy jó tanácsot. Ha beszél a patikussal, akkor mosolyogjon és ne mutasson félelmet. A Himlős-patikus nem ad orvosságot a szomorú és a gyáva embereknek.

A szép királyné belépett a sikátorba, amely a pince végéből nyílt. Tíz lépést se tett meg és már vak sötétségben találta magát. A huszárt a kebléhez szorítva, másik kezével a nyirkos falon tapogatózva, folytatta nehéz útját. Egyszer jobbra fordult a fal, máskor meg balra. Egyszer fölfelé haladt az ut, másszor meg lefelé. Ugy látott, hogy a fekete sikátor soha sem ér már véget.

Vége! Piros fényt látott a mesz szeségben. Amikor közel ért, egy üvegajtót talált a fekete sikátorban, abból verődött ki a világosság. A királyné halálra fáradtan, neki támaszkodott az ajtónak és benézett az üvegben. Egy lámpafényben uszó, ósdi kis patikába látott.

Köröskörül a falon fekete poleok voltak, fiókokkal és sorba állított fekete tégelyekkel. A mérleg-asztalnál állott a patikus és valami orvosságot kavart. A patikus kövér fiatal ember volt. Fekete ruhát viselt és fekete pápaszemet. Az arca olyan fehér és puffadt volt, mint a vízbe fulladt emberé. Mialatt dolgozott, egyre kajánul vigyorgott magában.

— Ez a Himlős-patikus! — mondotta a szép királyné.

Belépett a boltba. A patikus abba hagyta a munkát és hajlongva lejtett a királyné elé.

— Van szerencsém jó esét kívánni, szép hölgy! Mivel lehetek szolgálatára? — kérdezte a kezét dörszölve.

A királynének eszébe jutott az öreg kereskedő tanácsa és azért mosolyogva beszélt a jökevény patikushoz.

— Egy kis orvosságot szeretnék a fiának...

— Mi baja a kedves kicsikének?

— Csekélység az egész. Egy kis himlője volt, attól megvakult a félszeme és himlőhelyes lett az arca...

— Hiszen azon nagyon könnyű segíteni! — mosolygta a patikus. Azzal levett a poleról egy téglét s abból kiemelt egy kritályüveget. Az üvegben szivárványszínű víz volt.

— Itt az orvosság!

A szép királyné boldogan nyult az üveg után.

— Mi az ára? — kérdezte.

— Nagyon olcsón adom, szép hölgy! Anyiért, amennyibe nekem van. A fia félszeméért a saját félszemével és minden himlőhelyért egy-egy himlőhellyel méltóztatik

(Folytatás a 10-ik oldalon.)

Aki azért tették már szü

M

Ég mi kula rikak ben. dóság abban a vadnyugatra fornia, Colorado maik álma s azokat a mozi-lyekben a cow- aranyások élet nem is lehet. hogy egy eson ember a vadny lással papálja kielégíteni. Per hogy a mozikb sokkal érdeké- ságban s az a sorsa sem un- bé, mint ahogy ben volt, amik előtt Bret Hart vállait. Az ip elszárgultott a gyárak füstje- kék eget s a re postát San Fra

Egy new- névszerint Jam- ban valóságnak s a szülei tudt nélkül egy nap hogy Colorado- eseten akár mi- gozik — ez volt Egynehány doll- ményhény fel- egynehány hóna- gényes hajlamu- dős fia. Heteken nem hallottak- ták, hogy mi- biztosra vették- szett.

Egy nap azo- piszkosan, elha- koldus módjára, szülei otthonába az arcán s fára- szeme körül. A vesen fogadták- fiut s mintán e- rősök volt, anna- datták a fiuval- fiu okulására s

Felültem- natra s elérkez- egy kis városba- nem mintha egy- roskába kívánko- ugy gondoltam, b- den regényes h- gith-tem. Abban- az utcán, ép ug- ban, lövöldöző- látni s hogy a p- garmadászámban- whyiskitől berug- emberekkél.

A városka biza- a szük utcái ép- tak, mint más a- mess negyed a- olyan élénk, min- sokban. Egy kies- több slanggel bes- emberek, ez volt- ség, amit észreve- tam embereket, s- egynehányat, akir- vetekeedik a Dou- val, de hát ilyes- Yorkban is látni.

Egy ideig bany- de aztán belefárad- héz fizikai munká- az életet egyhá- olyan leányjal s- akivel edemes- állani. Semmi sem- holott én azért- velem valami tört- városra mentem- farmra, de az élet- mosásában és r- gazdag, de nem- paszlatokban.

Végül azonban

Mosson Dörzsölés Nélkül Egy Centért.

Ha azt akarja hogy egy heti ruhája ki legyen mosva, egy centért hőfehérre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Soap Port. Nem ártalmas a ruhára, sem a kére. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kiveti a zsírpécsét, vért, stb. s nincs benne mérge, amely tönkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Mosó-é a felesége egészéért egy centért! Hozassa meg, mi adunk egy dollárért annyit, mint más társaságok háromért! Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elég. Irjon magyarul, mert magyarok vagyunk.

MAIL ORDER HOUSE
GLENFIELD, N. Y.

Ötvenkötök keresztetnek. — Ha beküld 35.00-t, kap egy dolláros ajándékot s a postaköltséget is mi fizetjük akkor.

A vén kereskedő a fejét rázta. — Csakhogy azt nem lehet ám arannyal megfizetni! — Odaadom érte a szívem verét is! — mondotta könyvek közt a királyné.

huzódott a vasrácsos át a pincébe. Csak a gonosz két szeme maradt ott a földön, két izzó parázs alakjában, de a parázs is hamar kialudt. A királyné térdre vetette magát

A VADREGÉNYES NYUGAT

Aki azért ment a nyugatra, mert romantikus életet akart élni. — A muzik kedvelték meg vele a cow boy életet és az alaskai aranyásók életét. — A regényesség már szünőfélben van. — Fejlődik az ipar a vad nyugaton is. — Hogy kártyázik egy cow boy

MÉG mindig sokan vannak, különösen a fiatal amerikaiak sorában, akikben a regényes hajlandóság abban nyilvánul meg, hogy a vadnyugatra kíváncsognak. California, Colorado és Alaszka az álmaik álma s ha az ember megnézi azokat a mozdárabokat, amelyekben a cow boy és az alaskai aranyásók élete van glorifikálva, nem is lehet azon esodálkozni, hogy egy esomó amerikai fiatalember a vadnyugatra való gondolással próbálja a képzelőtehetségét kielégíteni. Persze a valóság az, hogy a muzikban a cow boy élet sokkal érdekesebb, mint a valóságban s az alaskai aranyásók sorsa sem annyira izgalmas többé, mint ahogy az abban az időben volt, amikor évtizedekkel azelőtt Bret Harte írta érdekes novelláit. Az ipar vasszarnyakon elszárgult a vadnyugatra is. A gyárak füstje homályosítja el a kék eget s a repülőgépek szállítják a postát San Franciskóba.

Egy new yorki fiatalember, névszerint James McClure azonban valóságnak vette a nyugatot s a szülei tudta és beleegyezése nélkül egy nap vasútra szállt, hogy Coloradoba menjen. Szükség esetén akár milyen bányában dolgozik — ez volt az elhatározása. Egynehány dollárral s esomó reményvel felpakkolva utra kelt egynehány hónappal ezelőtt a regényes hajlamu tizenéves eszendő fiú. Heteken keresztül a szülei nem hallottak felőle. Nem tudták, hogy mi történt vele. Már biztosra vették, hogy nyoma veszett.

Egy nap azonban rongyosan, piszkosan, elhanyagoltan, igazi koldus módjára kopogtatott a szülei otthonába. Ráncok voltak az arcán s fáradtság vonásai a szeme körül. A szülők persze szívesen fogadták vissza a megtért fiút s miután egy újságíró ismerősük volt, annak szívesen elmondatták a fiúval a többi amerikai fiú okulására a tapasztalatait.

Felültem New Yorkban vonatra s elérkeztem Coloradoba, egy kis városba. Ott leszálltam, nem mintha egyenesen ebbe a városkába kíváncsoltam volna, de úgy gondoltam, hogy itt aztán minden regényes hajlamomat kielégíthetem. Abban bizakodtam, hogy az utcán, ép úgy, mint a muzikban, lövöldöző cow boyokat fogok látni s hogy a prohibíció ellenére garmadaszámban találkozom a whysskítól berugott vad indulatu emberekkel.

A városka bizony esöndes volt, a szűk utcái ép olyan elhanyagoltak, mint más városban, a business negyed a hétköznapokon ép olyan élénk, mint a keleti városokban. Egy kicsit nyersebben és több slanggal beszéltek angolul az emberek, ez volt az egész különbség, amit észrevettem. Persze láttam embereket, széles kalappal, egynehányat, akinek az ügyessége vetekedik a Douglas Fairbankséval, de hát ilyesmit lehet New Yorkban is látni.

Egy ideig bányában dolgoztam, de aztán belefáradtam ebbe a nehéz fizikai munkába, mert bizony az életem egyhangu volt. Még olyan leánnyal sem találkoztam, akivel érdemes lett volna szóba állani. Semmi sem történt velem, holott én azért jöttem ide, hogy velem valami történjék. Városról városra mentem később, farmról farmra, de az életem csak a nyomorúságban és ridegségben volt gazdag, de nem romantikus tapasztalatokban.

Végül azonban mégis történt

valami. Egy coloradói határszéli városkában három vitatkozó nagy kalapu, pipázó embert láttam az utcán. Végre, kiáltottam fel, végre, a mit kerestem. Valahogyan szóba álltam velük, ők szívesek

ban érdekes lehetett, az most már nem az. A korral, azt lehetne mondani, a helyek jellege is változik. Ez a fiatal ember, aki elment a nyugatra, mert romantikus hajlamait akarta kielégíteni (s ezt csak

az életben lesiklott emberek történetét, annak módjában volt meggyőződni arról, hogy sokszor az első ballépés tette tönkre egy embernek az egész életét. Az első ballépésnek a karaktere nagyon ártatlan lehet. A kalandorok önéletrajzukban mondják el magukról, hogy az első bűn sajátságos íze fölkeltette bennük a vágyat a bűn megismérlése ránt.

Nines ember, aki ne keresné a vadregényes nyugatot az életben. Az egyik az álmokban keresi, a másik a pénz megszerzésében, a harmadik a tervei keresztülvitelében, a negyedik elérhetetlen vágyak elképzelésében, az ötödik pedig úgy, hogy elmegy a vadnyugatra, mint ez a new yorki fiatal ember és nem találja meg. Olyan már ennek az életnek a természete, hogy a tökéleteset soha sem nyújtja, még annak sem, aki az akaraterejénél, rajongó fiatalágánál s egyéb előnyöknél fogva azt hiszi, hogy a tökéleteset meg fogja kapni.

Azonban annyi bizonyos, hogy amíg fiatalság lesz (s a fiatalság az élet egyetlen igazolója), mindig lesznek emberek, akik romantikus álmokat fognak hajszolni s akik a létezőnél szebbet, jobbat, érdekesebbet fogják keresni.

Ezt a vágyukat, ezt az álmukat nem szabad rossz néven venni tőlük. Vajjon hol lenne az emberiség, hogyba fantázia nélküli emberek lettek volna mindig?

Vajjon milyen szürke, milyen sivar volna a lét, hogyha nem volnának százezrek, akik a vadregényes nyugatot keresik?

Minden álmom hajszolásában óvatosságnak kell lenni, mert különben kitorhetjük a nyakunkat. Így a vadregényes nyugatot elérni akaró törekvésünkben. Gamblerok mindig lesben vannak s várnak az áldozataikra. A baj az, hogy gamblerok mindig voltak és áldozatok is mindig lesznek. Még a vadnyugaton is.

Amikor Bret Harteot, a kiváló amerikai író, aki arról volt híres, hogy ő írta a legkiválóbb kaliforniai történeteket, szóval amikor ezt a Bret Harteot megkérdezték, hogy esakugyan regényesnek gondolja-e a vadregényesnek nevezett nyugatot, a következő választ adta:

— Még ki nem aknázott terület, tehát regényes. Még mindig vannak itt lehetőségek, tehát regényes. Még mindig újszerű, érdekes dolgokat lehet itt csinálni, tehát regényes. Ha nem így volna, nem láttam volna a nyugaton témát s nem tartottam volna érdemesnek arra, hogy megírjam, amit érzek, látok, tapasztalok. De a lényes mégis az, hogy mindenütt a világon van vadregényes nyugat, mindenütt a világon vannak dolgok, amelyeket érdemes meglátni, megérezni, megírni, megalakítani.

Ezt mondta Bret Harte, ő pedig esakugyan ismerte Nyugat-Amerikát. Jellemző azonban, hogy amikor már tulságosan ismerte, amikor tulságosan sokat látott belőle, akkor elment Angliába, a szürke Albionba s ott élte le az életét.

Még a vadregényes nyugathól is ki lehet gyógyulni, ha már elérteztünk oda.

Ebből mi az okulás? Hogy az álmunkat is józanul látjuk, ha már módunkban volt megvalósítani azokat.

voltak, köpködtek, mint a muzikban, káromkodtak, mint a muzikban, belelöttek a levegőbe, mint a muzikban — well, ez az igazi nyugati élet, gondoltam. Jó barátságot kötöttem velük. Akkor volt vagy száz dollár a zsebemben.

Másnap este elvittek egy vendéglőbe s ott elkezdtek kártyázni. Engem is belesodortak a kártyajátékba. Persze elnyerték a pénzemet. Ejjel a rendőség raidolta ezt a helyet s engem is le tartóztattak. Másnap a bíró előtt kiderült, hogy ezek az emberek, akiket én vadnyugati cow boyoknak néztem, new yorki gangsterok voltak s csak azért jöttek ide, hogy könnyebben szerezzenek áldozatokat. A bíró jó és elnéző volt s néhány jó tanács után engem szabadon eresztett.

Hála Istennek, hogy vissza kerültem New Yorkba. Itt sem akarok gangstereket látni, nehogy a vadnyugaton."

Ez a fiú története. Ő maga okult. Hogy a többi fantázia gaz-

ugyan meg lehet érteni, mert aki ezt nem érti meg, az soha sem volt fiatal), már kigyógyult a vadregényes nyugat iránt táplált regényes hangulataiból. Majd el fog következni az a kor, amikor esakugyan mulatni fog azon, hogy ő a nyugaton igazi cow boyokat akart látni, s ezzel szemben new yorki gamblerokkal találkozott, akik kiszípolyozták. Az a körülmény, hogy egy éjszakát a rendőrségi cellában töltött el, fiatalos elhamarkodottsága következtében, — szintén regényes emlékeknek fog látszani s még mosolyogva is fogja előadni, hogy milyen is az éjszaka a rendőrségi cellában. Talán, hogy annál szórakoztatóbb legyen a története, ki is fogja színezni, mert mit ér az olyan történet, amelyik nem színes? Majdnem azt lehetne mondani, hogy mit ér általában az olyan élet, amelyik nem színes?

A baj azonban az, hogy sok fiatal ember egy ilyen lerkével nem elégszik meg. Többször kell meg-

Dollár összeget küldök Magyarországra PÉNZKÜLDÉS BÁRHOVA A VILÁGON.

Ha családját vagy hozzátartozóit akarja kizhozatni az óhazából, forduljon kimerítő felvilágosításért.

ÓHAZAI JOGI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK

pontos és szakszerű elintézése.
megbízható, régi közjegyzői és pénzküldési irodája

GARTNER LAJOS

401 East 80th Street,

New York, N. Y.

dag fiatal ember fog-e okulni? Kétséges. Mert hiszen nem volnának fiatalok, ha tapasztalatok nélkül okulnának.

Persze sokan még mindig nem akarják elhinni, hogy ami a mult-

életnie a tenyerét, hogy végre okuljon. Van olyan is, aki soha sem okul, viszont van olyan, aki az első póruljárás következtében már nem tud talpra állani.

Aki például figyelemmel kíséri

A vöröshaju alelnökjelölt

Calvin Coolidge massachusettsi kormányzó pályafutása

AZ Egyesült Államokban az alelnöki tisztség nem valami kívánatos dolog. — Politikai sárnak nevezhetjük. Aki az alelnöki székbe kerül, az politikailag ugyiszólván meghal. Ha csak az elnököt el nem szőlítja a halál, az alelnök semmi egyebet nem tesz, mint elnököl a szenátus ülésein. Egyébként, ha tudniillik az elnök meghal, automatikusan elnöké válik, ahogy Theodore Roosevelt vált elnöké, amikor McKinley elnök merényletnek esett áldozatul. Ha csak betegség teszi az ország kormányzására képtelenné az elnököt, mint a hogy Wilson elnök történt, az alelnök bizony nem vonulhat be a Fehér Háza, az elnöki teendők végzését nem engedi át neki a beteg, mint ahogy Wilson elnök se engedte át. Így történik aztán, hogy az alelnök nevét szinte elfelejtik az emberek. Jobban mintha meghalt volna.

Hogy is hívják a mostani alelnököt? Ugy-e, gondolkodni kell, hogy felelhessünk erre a kérdésre. Joseph Marshall az alelnök. — Marshall érezte a temetőszagot, a mióta az alelnöki székbe került, ki is jelentette, amikor a demokráta újra akarták jelölni, hogy a világ minden kincséért se vállalná újra ezt az unalmas dűsbót.

Az a férfi, akit a republikánus párt chicagói konvenciója alelnöknek jelölt, másképen gondolkodik az alelnöki tisztségről. Azt tartja, hogy ha az elnök nem autokrata, akkor igenis jut alkalma az alelnöknek is arra, hogy ne csak elnököljön a szenátus ülésein, de egyébként is szolgálja a nemzetet.

Calvin Coolidge, Massachusetts állam kormányzója, nem olyan férfi, aki elengedné magát temetni. Az alelnökjelöltséget elfogadó beszédében kifejtette nagy éeljeit. Megmondotta, hogy vállatve akar küzdeni a republikánus tippet győzelmé esetén Warren G. Harding elnökkel az ország nagyságának, a nemzet jólétének biztosításán. Törekedni fog, hogy azokat a kellemetlen változásokat, amiket a háboru hozott magával s amik az ipari elégedetlenséget, az üzleti és gazdasági lehangoltságot, a boldogulási lehetőségek esökkenését okozták, valahogyan visszaesinálja az új kormányzat.

Coolidge kormányzó a legnépszerűbb ember Massachusettsben. A nép-igazi gyermeke. Farmer szülőktől származott, az elemi iskolák elvégzése után kollégiumba került, ügyvéd lett, majd állami képviselőnek választották meg. Később egy város polgármestere, majd állami szenátor, aztán alkormányzója, végül pedig kormányzója lett államának.

Neve akkor lett országsszerte ismertté, amidőn a múlt ősszel sztrájkba lépett a bostoni rendőrség. Calvin Coolidge kormányzó, amikor a helyi hatóságok tehetetleneknek bizonyultak, kezébe vette a dolgot s hamarosan olyan rendet teremtett Bostonban, hogy a rendőrségnek hosszú időre elvette a kedvét a sztrájktól. — Coolidge azt vallja, hogy a rendőröknek, akikre a város közbiztonságának megvédését bízták, nem hagyhatják ott a helyüket, amint a katonák nem hagyhatják ott az őrhelyet, amíg föl nem váltják őket. A rendőr, aki elégedetlen, adja be lemondását, de ne sztrájkoljon.

Coolidge példát mutatott az államok kormányzóinak arra, hogy miképpen kell erős kézzel megőrizni a rendet. E példamutatással kiérdemelte az egész nemzet részéről a tiszteletet és nagyrabecsülést. Amidőn a republikánus országos konvención szóba került a neve, mint az alelnökjelöltségre alkalmas férfiné, biztosra vettük, hogy Coolidge kormányzó lesz Harding szenátor társa az ország

két legnagyobb tisztségéért való küzdelemben.

Calvin Coolidge réme volt a bostoni vörösöknek, pedig ő maga is vörös, de csak hajra nézve. Vöröshaju, széplős arcú alelnöke lesz az országnak, ha az ősszel — ami szinte biztosra vehető — Harding és Coolidge kerülnek ki győztesen a választási harcából.

A republikánus alelnökjelölt barátságos, emberszerető, derűs kedélyű ember. Az államnak és családjának él. Feleségét, Grace-t és két szép gyermekét valóságos dédelgeti. Egyszerű életet él, dolgozik, de társaságot, színházat, mozit, golfot, athlétikát nem ismer.

Azok közé az emberek közé tartozik, akikből ömlik a humoros történet. Előad egyet-egyét, mihelyt szóba állhat valakivel.

— Hallott már — kérdezte a minap egy újságírótól, — arról az emberről, aki nyulhus kolbászt árusított?

Az újságíró bevallotta, hogy még nem hallott az illetőről.

— Well, — folytatta az alelnökjelölt, — egy alkalommal az egyik gyanakvó barátja megkérdezte, hogy nines-e lóhus a szaxidásban.

— De bizony van, fele-fele (fifty-fifty mint az amerikai mondja) — vallotta be a kolbászárusító.

— Aztán hogyan méred barátom a kolbászhoz való nyulhus és lóhus, hogy egyforma mennyiségben kerüljenek a töltelekbe? — folytatta érdeklődését a kíváncsi ember.

— Igen egyszerűen, — válaszolta a hentes, — egy ló, egy nyul, egy ló, egy nyul.

Coolidge maga is jót nevetett a nyulkolbászon.

Coolidge személye rendkívül elő fogja segíteni a republikánus tippet győzelmét a novemberi választások alkalmával. Szeretik ezt a kis vörös hajú embert ma már az ország minden részében. Tudják róla, hogy amilyen kitűnő államférfi, olyan jó családapa. Két fiaeskáját és feleségét tekinti legnagyobb büszkeségének. Segít a házimunka végzésében. Gyermekei-

nek maga a tanító mestere üres idejében. — Még az autót is csak gyermekei és felesége kedvéért tartja. Kis családját maga viszi kocsikázni.

Amidőn a mi nap fölkereste az említett újságíró Mrs. Coolidge-t Bostonban, az Adams Houseban levő szerény kétszobás otthonában — arról érdeklődött nála, — hogy a kormányzó az államügyeken kívül, foglalkozik-e apró családi dolgokkal, például kis Calvin fia számára készít-e soap

boxból automobilt, vagy vásárol-e másik fia, John részére kis kutyát. Több érdekes dolgot tudott meg róla, de nem Mrs. Coolidge-től, hanem magától a kormányzó-tól. Nyilt ugyanis az ajtó a belépett Calvin Coolidge, a család fő személyesen. A Coolidge papa jött be, nem pedig Massachusetts állam kormányzója.

— Készen vagy, Grace? — szölt a feleségéhez. — A kocsi a ház előtt áll. El kell mennünk Stearnekhoz, akik Swampscotton három órára várnak bennünket. Tedd fel a kis kalapodat, ne azt a nagy-tollasat.

Nagyot nézett az újságíró, hogy a kormányzó még a felesége kalapja iránt is érdeklődik.

Amíg Mrs. Coolidge a kis kalapját kereste, a kormányzó fogta a kizitáskákat, csomagokat és vitte le az autóra.

— Jöjjön ön is, — mondotta az újságírónak, — elviszem a tengerpartra, jól esik önnek is a hűvös

Calvin Coolidge egy népművelővel

tengeri szellő. A soffőr majd visszahozza.

Hogyne ment volna az újságíró. Örömmel hallgatta a kis vöröshaju államférfi kacagató elbeszéléseit.

Az ilyen mesemondó, gyermekszerető, mindenkiel szemben barátságos, apró dolgokkal épp úgy, mint nagy problémákkal szívesen foglalkozó ember csak megfelelő lehet arra a nagy tisztségre, amelyre a republikánus párt bizalma jelölte.

Az amerikai nép szereti az ilyen embereket. Calvin Coolidge a mosolyával, a kedvességével, a közvetlenségével fogja meghódítani majd kampánykörútján a szavazókat. Akkorra bizony már női szavazatokat is kell hódítani, mert szavazóvá lesz vagy huszonöt millió amerikai nő. Calvin Coolidge nem a szépségével, de azzal fog hódítani női szavazatokat, hogy mélységes tisztelője az anyáknak, szeretője a gyermekeknek és becsülője a szép családi életnek.

Calvin Coolidge a Vermont államban levő Plymouthban született, de a családja számos emberöltő óta massachusettsi család volt. Az Amherst Collegeből 1895-ben került ki, mint végzett tanuló. Egyike volt a legtehetségesebb diákoknak s a legjobb szónokoknak. Az évről-évre vizsgán ő volt az ünnepi szónok a tanulók részéről. Az amerikai függetlenségéről irt tanulmányával első díjat nyert az ország összes kollégiumi növendékeinek nagyversenyén.

Jogot a massachusettsi Northamptonban levő Hammond & Field-féle jogakadémián tanult. Husz hónapi tanulás után már megkapta ügyvédi diplomáját s megkezdte ügyvédi gyakorlatát. — Northamptonban maradt s tevékenykedni kezdett a közéletben. 1899-ben már annyira vitte, hogy megválasztották városi tanácsosnak. A következő évben már ő volt a város ügyésze. Az állami képviselőház tagja 1907 és 1908-ban volt. A következő két évben mint polgármester szolgált Northampton.

Mintán a massachusettsi szenátusban négy évet töltött, elnöke lett ennek a törvényhozási felsőháznak. 1916—1918-ig az állam alkormányzóit hivataltát töltötte be, majd Weeks szövetségi szenátorral szemben kormányzóvá választották.

Amikor a bostoni rendőrsztrájk alkalmával kijelentette, hogy mint az állam feje, az összes állami fegyveres erő parancsnokságát átvette s kész fegyverrel helyreállítani a törvény tiszteletét és az állam tekintélyének respectálását, az egész ország tapsolt neki.

Menny

ABOLSEVIS tek hívei, régen vázolt, hogy lesse, mennyiben veikkel a saját ne mondjuk a világot, hanem ők használni szeretnek, sőt akarnak.

Tagadhatatlan, hogy a bolsevisták voltak rutiniék a kormányzásban, miközben országgyűlést a kezükbe. A bolsevizmus mennyiben tart meg a kormányzást?

A szoviet uralom kezdetétől fogva a magasabb alakja, Lenin és Trotszkij első az igazi dik az ész, a tudás, a tizmus. A második hadügyminiszter, formálisan kontroza a kormányt, Trotszkij pedig, aki nagy szónok, tudatja a berekkel a kormánytárolatát.

Trotszkij és Lenin állnak a vezéren annyira fanatikusai a forradalom mint ők maguk. az emberek, akik, akaratukat mindenbe alávetik elsősorban Lenin.

A legutóbbi idők formációt Amerikába tartani a bolsevizmus képeni állásáról.

Az információt érkeznek többnyire a menekültektől, de a diplomata-nyarom alatt Oroszországok.

Egyikre se lehet teljesen elfogult, természetesen megvetéssel nyilatkoznak a diplomata megfigyeltatnak lenni, és helyzetüknél nem is érthetik meg fogást.

Van azután egy másik is, a tárgyalás csoportja, ezek vannak, de ezek mélyen hangoztatni port eliteli a szovjet olyat, amely képi népek semmi esetre A második csoport Oroszországban nagyobb rendben van.

Hogy tulajdon igazat, még mindig teljes pontossággal, hiszen olyanok egész világban, hogy te beszámolóra sem lehet.

A legtöbbnyire a zetről értesítenek, hogy Oroszországi kerésztül a forradalom. Ezek szerint Oroszországot és nőket, sokat is, ezerszámra. Sokszor magányos szor csoportonként ják, az állam neknek még esély volt arra, hogy előtt az igazságot egyáltalán a támaszokban védekezh.

Azt mondják, hogy zalmak, amik a fal alatt voltak, közel hoz a börtölmunka szoviet uralom a legtöbb esetben az tását, a gyilkoss.

A szoviet uralom Oroszországban

Mennyiben használ a szoviet kormányforma Oroszországnak? — Kik a legfontosabb emberek a tömeguralomban? — Rövid visszapillantás a szovietek uralkodására

A BOLSEVISTAK, a szovietek hívei, most már elég régen vannak uralmon ahoz, hogy a világ megítélhesse, mennyiben használtak elveikkel a saját hazájuknak, hogy ne mondjuk a világnak, amelynek ők használni szeretnék, sőt akarnak is.

Tagadhatatlan tény, hogy a bolsevisták nem voltak rutiniék a kormányzásban, mikor egy ország gyepőit vették a kezükbe. A kérdés, mennyiben tanulták meg a kormányzás titkát?

A szoviet uralomnak kezdettől fogva két kimagasló alakja volt. Lenin és Trozsky. Az első az igazi diktátor, az ész, a tudás, a fanatizmus. A második a hadügyminiszter. Lenin formálisan kontrollirozza a kormányt, Trozsky pedig, aki nagyszerű szónok, tudatja az emberekkel a kormány határozatát.

Trozsky és Lenin körül állnak a vezetők. Épen annyira fanatikusai a forradalomnak, mint ők maguk. Ezek az emberek, ugyán-szik, akaratukat mindenben alávetik ennek a kettőnek, elsősorban Leninnek.

A legutóbbi időkig pontos információt Amerikában nem lehetett kapni a bolsevizmus tulajdonképeni állásáról.

Az információk két forrásból érkeznek többnyire. Az első forrás a menekültek. A második pedig a diplomaták, akik a szoviet uralom alatt Oroszországban tartózkodtak.

Egyikre se lehet mondani, hogy teljesen elfogult. A menekültek, természetesen, utálattal és megvetéssel nyilatkoznak róla. A diplomaták meg igyekeznek elfogulatlanok lenni, de nevelésük és helyzetük fogva, teljesen nem is érthetik meg a szoviet fel-fogást.

Van azután egy harmadik forrás is, a tárgyilagos szemlélőknek a csoportja, ezek vajmi kevesen vannak, de ezek is kétféle véleményt hangoztatnak. Az első csoport elítéli a szoviet uralmat, mint olyat, amely képtelenség, amely a népek semmi esetre sem használ. A második csoport kijelenti, hogy Oroszországban minden a legnagyobb rendben van.

Hogy tulajdonképen ki mond igazat, még mindig nem sikerült teljes pontossággal megállapítani, hiszen olyanok a viszonyok az egész világon, hogy pontos, őszinte beszámolóra szinte számítani sem lehet.

A legtöbben, akik az orosz helyzetről értesítenek, azt mondják, hogy Oroszországban hosszú időn keresztül a forradalom tombolt. Ezek szerint Oroszországban férfiakat és nőket, sokszor gyermekeket is, ezerszámra löttek agyon. Sokszor magányos embereket, sokszor csoportonként. Azt is mondják, hogy ezeknek a szerencsétleneknek még csak alkalmuk se volt arra, hogy rendes bíróság előtt az igazukat védjék, vagy egyáltalán a támadással, a váddal szemben védekezzenek.

Azt mondják, hogy azok a borzalmak, amik a francia forradalom alatt voltak, közel se jönnek azokhoz a borzalmakhoz, amelyek a szoviet uralom alatt voltak. A legtöbb esetben az ítélet végrehajtását, a gyilkosságot, csonkítást,

kinzás és egyéb tortúra előzte meg.

A bolsevista hivatalos orgánumból nyilvánvaló, hogy igen sok esetben pusztá gyanu alapján végeztek ki embereket, a legválogottabb kinzásoknak közepette.

a földműves nem vehette meg azt, amire szüksége volt.

Nem valami fényes a helyzet a közlekedést illetően sem. A vasúti kocsiknak és mozdonyoknak a kétharmadát a kormány kénytelen volt operáción kívül helyezni.

ságnak a következménye pedig a betegségek, a járványos bajok, kolera, a tifusz, amivel szemben szinte tehetetlen a szoviet kormány.

Petrográdon a régi jó időben két millió ember lakott. Ma Petrográd lakosainak száma 650.000. Ha volt tulzsufaltság, most majd nem lesz. Mert kihálnak az emberek. Mult télen annyi volt a haláleset a volt orosz fővárosban, hogy a koporsókat nem lehetett vásárolni, bérelni kellett őket. Nem tudták olyan gyorsan készíteni és szállítani, mint amilyen gyorsan szükség volt rájuk.

Ezeket a tényeket a szoviet kormány részben beismeri.

A kormány kijelenti, hogy azokat a szomorú tényeket, a melyeket nem tagad, nem lehetett kikerülni. Ezek a forradalomnak a szükséges következményei még a legkisebb országokban is. Hát még egy olyan hatalmas országban, mint Oroszország.

Ezeket a szomorú tényeket, mondja a szoviet kormány, egyszerűen tudomásul kell venni és napirendre kell térni felettük. És várni kell, hogy a szovietek hogyan fogják majd az uralkodásukat folytatni.

Mert a szoviet kormány meg van arról győződve, hogy az uralkodása nemcsak hosszú, de örökéletű lesz.

A legérdekesebb a kétségtelenül legzsebebeöltöbb érvük a bolsevikieknek a mai vajdó Oroszország igazolására az, hogy egy új világ van kialakulóban s a kialakulás fájdalmakkal és szenvedésekkel jár, épp úgy, mint ahogy az anyára fájdalommal és szenvedéssel jár a gyermek megszülése.

Ezzel az érvvel kapcsolatban nemrégiben hosszabb cikket írt Maxim Gorkij, a kiváló orosz író, akire pedig nem lehet ráfogni, hogy minden tekintetben egy huron pendül a bolsevikiekkel. Sőt sok szempontból ellenük van. De érdekes a emberi szempontból fontos experimentumnak tartja szoviet Oroszországot. Ő is arra utal, hogy egy új világ van kialakulóban s nem mehet minden tökéletesen. Oroszországot szabad, sőt kell kritizálni, az ő véleménye szerint, de nem lehet azt mondani, hogy a kik a jelenlegi Oroszországot irányítják, azokat kizárólag önző motívumok vezetik. Ugyanilyen álláspontra van Kropotkin is, a kiváló író, aki szintén nem ért egyet a bolsevikiekkel sok tekintetben.

Természetesen figyelembe kell venni azt, hogy Gorkij és Kropotkin is Oroszországban vannak s nem lehet tudni, hogy a bolsevikiek ennél élesebb ellenzéki hangot megengednek-e nekik. Ezért óvatossággal és elővigyázatossággal kell még Gorkij és Kropotkin cikkeit is olvasni a jelenlegi Oroszországgal kapcsolatban.

Annyi azonban kétségtelen, hogy a jelenlegi Oroszország, ha sok tekintetben hasonlít is a mult forradalmához, mint például a francia forradalomhoz, sok újítást is vitt bele az emberiség életébe s hogy ezeknek az újításoknak van-e valóságos értékük, azt majd csak a jövő fogja megmutatni. Az a jövő, amikor a bolsevikieknek módjukban lesz, ha csakugyan értenek hozzá, építő munkát végezni és nemcsak romboló munkát.

Orosz bankó, amelyen különböző nyelveken olvasható: "Világ proletarjai, egyesüljétek!"

A szoviet kormány maga nem tagadja ezt. Kijelenti, hogy arra a terrorra szükség volt, mert azt a kisebbséget, amely mindenáron azon volt, hogy a régi uralmat visszaállítsa, mindenáron meg kellett félemlíteni. Ellenben kijelenti a bolsevikiek, hogy ez a terror már teljesen megszűnt. Az emberek, az opponensek, részben kihaltak, részben pedig belenyugodtak a megváltoztatlanba.

A szociális és gazdasági helyzetéről kiadott jelentésük Oroszországra mint egységes területre vonatkozik.

A nyilatkozat nem számol be róla, de a sorok közül nyilvánvaló lesz, hogy a földművesek nem valami nagyon lelkesedtek, vagy lelkesednek a szoviet uralomért, mert hiszen a termés nem marad meg nekik, nem csinálhatnak belőle hasznót, hanem be kell azt szolgáltatni a helyi szovietnek. Ennek az lett a következménye, hogy a földművesek csak annyit termeltek, amennyi a maguk és családjuk eltartására okvetlenül szükséges volt.

A közlekedés semmi esetre sem az, ami a cári uralom alatt volt. Lehet, hogy a bolsevistáknak van igazuk és ez idővel majd rendbe jön. Most úgy áll a helyzet, hogy rend még egyáltalán nincs.

Nem jobb a helyzet a bányászatban sem. Ma az orosz bányákban csak egy harmada dolgozik azoknak az embereknek, akik a cári bukásának idején ott dolgoztak.

A gyárak általában csak a felét produkálják annak, amit a normális időkben produkáltak.

Az orosz pénz pedig igen alacsonyban áll. Ennek is meg van a maga természetes oka. Ennek az az oka, hogy a pénzt olyan gyorsasággal nyomtatta a szoviet kormány, amilyen gyorsan a nyomtató gépek csak dolgozni tudtak.

Oroszország népességét nemcsak a szoviet kormány tizedelte meg, nemcsak a háború, ami azt követeli, hogy az orosz hadsereg állandóan fegyverben legyen, hanem a betegségek is. Az egészségügyi viszonyok nagyon rosszak.

SZIVÉK.

Vannak szívek, kikben rejtve élnek:
Vágyak, álmok, forró szenvedélyek;
S míg az idő száll-száll könnyű szárnyán,
Éltök utját pokol-tüzin járván —
... Ugy maradtak árván!

S vannak szívek, kikben soh'se égtek:
Izzó álmok, gyilkos szenvedélyek;
Rabszolgái vágnak soh'se lettek,
Mindent bölösen megfontolva tettek;
... S élni elfeledtek!

Zivuska Andor

A kormány akkor arra gondolt, hogy rekompenzálja a földműveseket. Ez se vezetett eredményre. A kártalanítás ugyanis majdnem értéktelen pénzben történt, mindenestre olyan pénzben, amin

A városokban tulzsufolva vannak a lakók. Ami természetes. Az emberek nem akarnak a farmokon dolgozni, hanem inkább választják a jobb városi munkákat. Innen a tulzsufaltság. Ennek a tulzsufolt-

PANIN SZERGIUSZ

Lavaternek vagy Gallnak valamely követője, ha kezét végig húzza az ujjannan érkezett koponyájának domborulatán, rendkívül kifejlődöttnek találta volna benne a szerelmi érzéket. Ez az ember, ha szerelmű vesz rajta erőt, örülten szerethet.

Maréchal félrevonult, hogy a jövevényt előrebocsássa.

— Jónapot, főnökasszony, — szólt ez bizalmasan, Desvarenes-néhez közeledve.

Emez élénken emelte föl fejét s barátságos hangon mondta:

— Ah, ön az, Cayrol? Éppen jökö: Hivatni akartam.

Jean Cayrol, cantali születésű, Auvergne zord hegyei közt nőtt fel. Atyja szegény majoros volt Saint-Flour környékén, nagy fáradsággal szerezve ki a földből családjának a megélhetést. Nyolc éves korában Cayrol pásztor volt. A mély völgyek esendjében elmélázva, a gyermek nagyravágyó ábrándokba merült.

Igen okos fiú lévén, szinte érezte, hogy nem a majoroskodásra, hanem más életmódra született. Föl is használta hát az első kínálkozó alkalmat, hogy bejuthasson a városba.

Inasnak szegődött be egy brioude-i bankárhoz. Itt, az aránylag fényűző ház szolgálatában, megismerkedett kissé és elvesztette pa-

A LÁBAK ÁPOLÁSÁRÓL, A TYUKSZEMEK IRTÁSÁRÓL.

Nines kellemetlenebb, mint az izzadó és büzös lábak, mert először igen visszataszító a büzös láb ember, másodsor rettetnes sok fájdalomnak s égető nyilalásoknak az okozója az izzadó és büzös láb. Különösen nyáron a meleg napokban és télen a melegen beburkolt lábbelikben. De könnyen megszabadulhat ezen kellemetlenségtől, ha gondot fordít a lábára. Használja a mi kitűnő lábmentő szereinket és soha nem fog lábfájós és büzös lábbal szenvedni. Megszűnik az izzadás, a büz és égető nyilalás, valamint a kellemetlen fájás.

A tyukszemek is rontják az ember lábát. Ha kivágjuk, újra kinő és sok veszedelmet okozhatnak a vágásokkal. Sokan vérmérgeződést kaptak már a tyukszem vágásánál, éppen azért irtsa ki tyukszemét modern vegyszertel szerünkkel, mely lehetővé teszi, hogy minden vágás nélkül, egyszeri használat után gyökerestül a körmével kivetheti a tyukszemet és lehámlaszthatja a keményedett bőrt.

Próbálja ki tehát az alábbi dolgokat és áldani fogja azokat az európaiakat, akik sok fáradság után sikerrel összeállították ezeket az áldásos szereket.

Pirry Turist Foot Powder PIRRY TURISTA LÁBMENTŐ POR.

Ezen turista lábmentő por a világ legjobb és legkíméletesebb lábpora, mely megszünteti a lábizzadást, büzt és fájdalmakat. — Megszünteti az égető nyilalásokat és a járást könnyűvé teszi, azért használják a turisták és a sokat járó emberek. Kellemes hatása és első használat után érezhető és eredményes jó gyógyító, hűsítő szer, mely minden lábnak nyugalmat szerez. Ára utasításnál dobozonként 50 cent. 3 dobozzal 1 dollár.

Pirry Corn Remover PIRRY TYUKSZEMIRTÓ SZER.

Ha ezen szerrel a tyukszemeket egy éjjelre bekenjük, már reggelre úgy megpuhul, hogy kézzel kivethetjük gyökerestől. Tehát teljesen kiríthatjuk vágás és fájdalom és minden veszély nélkül. Ára utasításokkal dobozonként 50 cent.

Industrial Research Co.
5614 Second Ave., Brooklyn, N. Y.

raszti esetlen nehézkességét. Erős lévén, mint a bivaly, egymaga véggezte el két embernek a dolgát, s este, padlásszobájába vonulva, olvasás és tanulatás közben aludt el. Szenvedelme volt, hogy fölviszi a dolgát. S nem riadt volna vissza semmi fáradságtól, hogy célját elérhesse.

Gazdáját utóbb megválasztották képviselőnek, s ő elment vele Párisba. A főváros mozgalmasága végképp fölforgatta a Cayrol agyvelejét. Látván a nagyváros bűmulatos elevenségét, melynek következtén a szerencse gombái egyetlen nap alatt nőnek meg, az auvergnei fiú elég erősnek érezte magát a vállalkozásra s elhagyva gazdáját, egy sentier-utcai kereskedőhöz lépett be segédnek. Itt négy évig tanulta a kereskedést s tökéletesítette magát ismereteiben. Csakhamar fölfogta, hogy csakis a pénzület az, amellyel gyorsan lehet meggazdagodni. Elhagyta hát a kereskedőt s egy tőzsdé-ügynökkel keresett alkalmazást. Kitűnő szaglása bűmulatos szolgálatakat tett neki, s néhány év múlva megrendeléseket is biztak már reá.

Allása most már számbavehető volt; körülbelül tizenötezer frankot keresett meg, de ez semmiség volt ahhoz képest, amiről ő ábrándozott. Mindenre kész volt a sikerért, csak aljasságra nem, mert bármennyire áhítozott is a gazdagságra, inkább meghalt volna, sem hogy beestelen eszközökkel szerezze azt meg.

Ebben az időben vezérelte jó esillaga a Desvarenesné útjára. Desvarenesné, mint jó emberismerő, megsejtette a Cayrol értékét. Éppen egy bankárt keresett, aki teljesen az ő szolgálatára álljon. Szemmel tartotta egy ideig a fiatal embert, azután, bizonyos lévén abban, hogy nem esalódott ennek tehetségeiben, minden kerülgetés

nélkül pénzt ajánlott föl neki, hogy üzletet alapítson.

Cayrol, ki már ekkor nyolevan ezer frankot takarított meg, Desvarenesnével egy millió és kétszáz-ezret kapott, s a Taitbout-utcában, az üzleti központban telepedett meg, a Rothschild-ház tőzsdészségében.

Desvarenesnének szerencsés keze volt, mikor Cayrolt választotta bizalmi emberének. Ez a zömök auvergnei remek "financier" volt s a cég üzletét váratlan virágzásra emelte. Desvarenesné a kölcsön adott tőkéből tetemes jövedelmet húzott, s a bankár vagyonát is több millióra becsülték már. A Desvarenesné szerencsés befolyása okozta-e ezt, aki arannyá változtatott mindent, amit csak megértett, vagy a Cayrol tehetsége volt-e oly valóban rendkívüli? Az eredmény megvolt, s megelégedtek vele. Az okot nem kutatták nagyon.

A bankár természetesen egyike lett a Desvarenes-ház belső embereinek. Sokáig járt el Jeanne mellett, anélkül, hogy észrevette volna. A kis leány soha sem keltette föl figyelmét. Csak egy hálban, mikor Panin herceggel látta táncolni, vette észre Cayrol, hogy Jeanne milyen csábító szépség. Ellenállhatatlan erővel vonzatra követték szemei a hajlékony termet hullámzó kecsét a tánc forgatagában. Irigykedett magában a ragyogó ifjura, aki az imádásra méltó lényt karjaiban tartotta, ráhajolva meztelen vállaira s lehelletével érintve dus haját. Örült vágy szállt a meg, s attól a pillanattól kezdve nem szűnt meg Jeannera gondolni.

A herceg akkor igen buzgó udvarlója volt Cernay kisasszonynak. Elhalmozta figyelmességeivel. Cayrol rálesett, hogy megtudja: szerelemről beszél-e vele. De

Regény. - Irtá: Ohnet György

Panin mester volt az ilyen szaloncsatározásokban, s a bankár erőlködése hasztalan volt. De Cayrol, mint már bebizonyította, szívós ember volt. Érintkezésbe lépett a herceggel. Szolgálatokat tett neki, olyan apró szolgálásokat, melyek gyorsan megteremtik a bizalmasságot, s mikor már körülbelül bizonyos volt benne, hogy a herceg nem fogja visszautasítani, kikérdezte Szergiuszt.

Szereti-e Cernay kisasszonyt? Ez a kérdés, melyet Cayrol reaktív hangon, erőltetett mosollyal intézett hozzá, teljesen nyugodtan hagyta a herceget. Könnyedén azt felelte, hogy Cernay kisasszony igen kellemes táncosné, de arra ő soha sem gondolt, hogy hódolatát a kisasszonnyal elfogadtassa. Más terve van neki, Cayrol szinte észszetörésig szorította meg a herceg kezét, esküdözött neki, hogy menyire híve, s végül teljes vallomást csikart ki belőle.

Szergiusz Desvarenes kisasszonyba volt szerelmes. Azért udvarolt olyan buzgón Jeannának, hogy így közelebb juthasson Michelinehez. Cayrol, midőn a herceg nek titkát megtudta, visszaesett szokásos tartózkodásába. Tudta, hogy Micheline Pierre Delaruenek a jegyese. Hanem hát, a nők olyan különösek! Ki tudhatja?... Micheline talán úgy véletlenül kedvező szemmel nézett a szép Szergiuszra.

Mert Panin valóban gyönyörű férfi volt, azzal a kék szemével, mely olyan tiszta volt, mint az ifju szűz, hosszú szőke hajjával, mely piros szája körül kékfelő hullott le. Termete valóban fejdelmi volt s rávallott az ősi fajta nemésre. Keze szép, lába szabályos és finom, hogy minden nő megirigyelhetne volna. Amellett szelid és behizelgő, azzal a gyöngéd hangjával és édeskés szláv beszédmodorával. Bizonyára nem köznap ember volt, s ahol csak megjelent, mindenütt nagy feltűnést keltett. Történetét igen jól ismerték Párisban. Posenben született, abban a tartományban, melyet Poroszország, Európa e polypja erőszakkal foglalt el. Az 1848-iki fölkelésben a Szergiusz atyja elesett, s őt mint egyéves gyermeket Franciaországba hozta nagybátyja, Panin Tadeus. A fiatal herceg Rollinben nevelkedett, hol meglehetősen győnge tanulmányokat tett. 1866-ban a Poroszország és Ausztria közt kitört háború idejében Szergiusz tizennyolc éves volt. Nagybátyja rendeletére elhagyta Párisot s a hadjárat idejére belépett egy osztrák lovasrezdibe (Folytatjuk)

A nemrégib divat ragyog

AMINAP halt meg a királyban III. N. gye, a francie szárméja. E sabb kort ért el, több a legtöbb asszony, is szenvedett. Kev akiknek neve kors történelemben, kikne és annyi bánat jutot akik nagy, döntő olyan rendületlenül nézni, akik annyi sik get, annyi katasztróf esést éltek végig. Elettörténete a kalant os események láncol mese egyfolytában.

Amikor Cipriano Guzman ezredes, Th spanyol grand fe Kirkpatrick Manuela esapláros leány volt nem valami jómód csapszékében, — kebb fantáziája egy merte volna megjós pályafutást, ami en párnak leányára vár cára származásának rülménynek, hogy a uralom örökösé vá ezekről a jogokról, ve volt hozzá, hog szági háboruban N nek érdekében kössz liam Kirkpatrick, a zásu amerikai polgá Egyesült Államok k később borkeresked hogy azt hitte, jól a ria leányát, de vala vót ő sem remélt s

Akármenyi skót gyen is Kirkpatrick belí vejének hida rangon alulnak tart got s a mulatos Fe hoz folyamodtak, h a házasságkötést. A XIV-ik században rály természetes f tatták magukat! Ki ban lefőzte őket, n ládfával hozakodot visszanyult a Bruo ban élt Closeburn b még a spanyol kir kellett hódolnia s familiának sarjai hettek.

A házasság szeren lafoxnak. Meghalt után magasabb ran tevő vagyont örökö kedő leányának szet tekedett tehetségév vet elsajátított, Ma da társasköreiben mint zenész is. Ké cesca és Eugénia szenvedtek hiányt, és vagyon nyujthat ban.

Montijo gróf, — foxot ekkor hívták lom kitörésekor ez térre ment, esaládj ba küldte, Eugénia volt. Nővérevel egy Coeur zárda iskó gyorsan tanult, noh felületes maradt. E ban esodálatosan f korában visszakere szába, ahol apja sokszor megfordult. Nővére Francesca a lesége lett s Euge szerre három spany ta a szélet, noha t kosnak tartották. N von vágatott végig Madrid utcáin, cigá ban, ragyogó ándalt Övében hegyes tör.

SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján Kiss Emil bankár legpontosabban és mindig a legalacsonyabb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarországra.

HAZAUTAZÓ

magyarok a legteljesebb mértékben Kiss Emil bankár irodájában részvennek és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

ÓHAZAI

ügyek a legzakosságban Kiss Emil bankárának közjegyzői osztályában intéztetnek el, mert az ő budapesti irodájában minden okirat kihonataláról gondoskodik.

Írjon az alábbi címre:

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE., NEW YORK

Jobb és szebb arc

A bőrnek fiatalos üdöcsége, tiszta, sima széplétsége segítségére lesz Önnek, ha nincsen is megáldva, mint társnője, szépséggel. — Használja az

Érdeky Liliom Krém

SZAPPANT ÉS ARCPORT.

Rendelje meg még ma. Küldjön be Money Orderon \$1.45-öt e címre:

ÉRDEKY KÁLMÁN
GYÓGYSZERÉSZ
1019 LIBERTY AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

Csaplárosné leánya a császári trónon

A nemrégiben elhunyt Eugénia császárné csodálatos élettörténete, — Aki egykor a divat ragyogó királynője s ünnepelt szépség volt a francia fővárosban, mint elfelejtett öreg anyóka hunyta örök álomra semeit.

AMINAP halt meg 94 éves korában III. Napoleon özvegye, a franciák utolsó császárnéja. Eugénia magasabb kort ért el, többet élt, mint a legtöbb asszony, — de többet is szenvedett. Kevesen vannak, akiknek neve korszakot jelent a történelemben, kiknek annyi öröm és annyi bánat jutott osztályrészül, akik nagy, döntő eseményekkel olyan rendületlenül tudtak szembenézni, akik annyi sikert és dicsőséget, annyi katasztrófát és kétségbeesést éltek végig, mint Eugénia. Élettörténete a kalandos és változatos események láncolata. Száz igaz mese egyfolytában.

Amikor Cipriano Palafox De Guzman ezredes, Theba grófja és spanyol grand feleségül vette Kirkpatrick Manuela Máriát, aki csapláros leány volt Malagában, nem valami jómódu apjának a csapszékében, — még a legelénkebb fantáziájú cigányjósno sem merte volna megjövendölni azt a pályafutást, ami ennek a házaspárnak leányára várt. Palafox, dacára származásának s annak a körülménynek, hogy a Montijo grófi uralom örököse volt, lemondott ezekről a jogokról, mert több kedve volt hozzá, hogy a spanyolországi háborúban Napoleon ügyének érdekében kössön kardot. William Kirkpatrick, aki skót származásu amerikai polgár s egykor az Egyesült Államok konzula is volt, később borkereskedő lett, lehet, hogy azt hitte, jól adta férjhez Mária leányát, de valami ragyogó jövőt ő sem remélt számára.

Akármenyi skót gőg lett légyen is Kirkpatrickban, jövendőbeli vejének hidalgó atyafisága rangon alulnak tartotta a házasságot s a mulatós Fernando királyhoz fordult, hogy tiltsa meg a házasságkötést. A Guzmanok a XIV-ik században élt Alfonso király termékes fiától származtatták magukat! Kirkpatrick azonban lefőzte őket, mert olyan családfával hozakodott elő, amely visszanyult a Bruce Róbert korában élt Closeburn báróig. Ez előtt még a spanyol királynak is meg kellett hódolnia s a két büszke családnak sarjai oltár elé léphettek.

A házasság szerencsét hozott Palafoxnak. Meghalt a fivére, aki után magasabb rangot és számottevő vagyont örökölt. A borkereskedő leányának szépsége pedig vetekedett tehetségével. Több nyelvet elsajátított, Malaga és Granada társaskörében számot tett, mint zenész is. Két leánya, Francesca és Eugénia semmiben sem szenvedtek hiányt, amit csak rang és vagyon nyújthat Spanyolországban.

Montijo gróf, — ahogy Palafoxot ekkor hívták, — a forradalom kitörésekor ezredével a haretérre ment, családját pedig Párisba küldte. Eugénia ekkor tíz éves volt. Nővérével együtt a Sacré Coeur zárda iskolájába járt és gyorsan tanult, noha nevelése csak felületes maradt. Egyénisége azonban csodálatosan fejlett. 17 éves korában visszakerült Spanyolországba, ahol apja rangja révén sokszor megfordult az udvarnál is. Nővére Francesca Alba herceg felesége lett s Eugénianak is egyszerre három spanyol herceg csapta a szelet, noha tulságosan pajkosnak tartották. Nyergeletlen lovon vágtatott végig akárhányszor Madrid utcáin, cigarettával szájában, ragyogó andaluziai jelmezben. Övében hegyes tör, lábán piros

szattyan cipellő, hajában ékszer és virág. A toreadoroknak ő osztotta a jutalmat, mint a Szépség királynője. Nemesak lovagolni szeretett, de vívni, uszni is, — és mindenki megszerette a ki meglátta, — kivé-

golva, egyenesen Napoleonhoz sietett s elégtételt követelt a megbántásért. Kijelentette, hogy visszavonul az udvartól, hazamegy Spanyolországba, de eltérni nem fogja, hogy róla így beszéljenek. Na-

hozta divatba a széles, felhajtott karimájú magyar Kossuth kalapot, amihez lehajló hatalmas strucc toll volt tűzve.

Jótekonysága határt nem ismert. Páris szegényeinek ajándékozta vissza a milliókat amit a fővárostól nászajándéku kapott. Állandóan eljárt a kórházakba, az iskolákba, résztvett alapkö szentelési és házavattási ünnepélyeken s szépségével, ragyogó megjelenésével mindenhol hódított.

1856-ban született fia, a császári herceg. Ettől az időtől kezdve kezdett nagyobb szerepet játszani Eugénia a politikában. is. Ábrándos és ingatag férjére egyre nagyobb befolyást tudott gyakorolni. 1859-ben és 1865-ben a távollevő eszázárt ő helyettesítette az államtanácsba s mintegy a Szezei esatorna megnyitására, ahol Izmael alkirály pazar fényű ünnepélyeket rendezett tiszteletére s ahol Ferenc József is hódolattal tüntette ki. Mint buzgó katolikus nő, az egyházi állam helyreállítását sürgette s ellenezte az olasz egységes állam megalakítását. A német kérdésben ő sem vette komoly számításba Poroszország harcias előkészületeit s az 1866-iki háború jelentőségét. Mikor 1870 tavaszán az a körülmény, hogy a poroszok egy Hohenzollern herceget jelöltek a spanyol trónra, — meghozta az alkalmat a háborúra, Eugénia teljes erővel szította a tüzet s melegegédéssel fogadta a hadüzenetet, melynek gyors és szerencsés befejezéséről meg volt győződve.

Midőn férje a keleti határra indult, ő vette át ideiglenesen a kormányt és Cherbourgban a hajóhad felett ő tartott szemlét. A kezdetbeni vereségek hírére ő parancsára titkolták el a francia nép előtt sőt buzdító proklamációt intézett a francia néphez s ellenezte, hogy Napoleon s Mac Mahon tábornok a haretérről visszatérjenek. Mindezzel kétségteletlenül siettetta a szedáni katasztrófát.

Amikor a szedáni nagy katasztrófa csakugyan bekövetkezett és Párisban kitört a forradalom Eugénia álmúhában szökött meg Párisból s Angliába menekült. Szökését Metternich Sándor Paula hercegnő és Evans amerikai fogorvos segítette elő.

Angliában Ohislehurstben telepedett le fiával s később ide követte férje is, miután a poroszok szabadon bocsátották. 1873-ban özvegyesre jutott s eleinte roppant összegeket költött Bonapartista célokra mignem fiát, "Lulu" herceget Afrikában a zuluk megölték. Ez a tragédia mély gyászba döntötte. 1880-ban felkereste azt a helyet ahol fia elesett s ekkor ellátogatott Szent Ilona szigetére is.

Ettől az időtől kezdve visszavonulva élt, hol Angliában, ahol bizalmas barátságban volt Viktória királynéval, hol Spanyolországi villájában vagy Spanyolországban.

A csodálatos pályafutást megélt matróna temetésén megjelent az angol és a spanyol király is a közelebbi rokonokon kívül. Uralkodása idején az európai koronás fők nem igen akarták észrevenni. Halála azonban széles körben keltett részvétet s még a franciák is egészen megbocsátották neki, az 1870-iki katasztrófa felidézésében játszott szerepét.

Dalok.

Valami régi krónikás ének
Csendül meg a bus alkonyi órán.
Éneklük zömök, barna legények,
S pár hazatartó kun aratólány.
Büszke, vitézi veresébe róva
Régi dicsőség, hős haditett . . .
Nagy, néma csendben hallgat a róna,
Meghajlanak a kalászfajok.

S. tulnan a réten, meggörnyedt háttal
Jönnek rajongó, véna alakok.
Valami forró, valami vad dal,
Amit reszkető ajakuk dadog.
Először csendben, nesztelen száll át,
Aptán kitörve, mint a harag,
Amazt a régit tulkiabálják
Lázító, ijedt, izzó szavak.

S nyugtából felvert madárseregként
Emitt riadtan mind összebuj.
Egy percig csönd . . . és fülhangzik ismét
Itt az a régi, ott az az új.
S mintha idegen két tábor volna,
Nézésük indulatos, setét . . .
Döböntő csendben neszel a róna
S lehajtvá busan klaászfjét.

ANDOR GYULA

ve azokat, akik szépsége és bátorságáért irigyelték.

1848-ban anyjával Londonba, majd onnan Párisba utazott ismét. Londonban találkozott a száműzött Lajos Napoleonnal s az ő iránta érzett vonzalom vitte közelebb a Bonapartistákhoz. Duszgazdag és nagyravágyó anyja, aki előkelő helyet foglalt el a párisi Társaságban, nem csinált titkot belőle, hogy a császári trónkövetelőt akarja megszerezni vejének.

Mikor Lajos Napoleon visszavért Párisba s kezdett emelkedni a népszerűsége, Eugénia anyjának a bankárja, Rothschild Jakab báró révén találkozott vele. Később, a már elnökké megválasztott Napoleon igen sokat volt Eugénia társaságában, akit anyja mindig gondosan kísérgetett. Az Elysee palota ragyogó báljain gyakori vendégek voltak Montijoék s Eugénia sokszor tett sétalovaglásokat Napoleon herceg társaságában. A publikum esodálkozására és megbotrányozására, férfimód ülte a lovat.

1853-ban ujesztendei bál volt a császári palotában. Ekkor történt, hogy Eugénianak egy nő ismerőse, aki féltékeny is volt rá a császár barátsága miatt, kiesinylőleg s udvariattalról szóló Eugéniaról s a megjegyzéseket a grófnő meghallotta.

Eugénia, méltatlankodástól lán-

poleonnak sikerült megnyugtanni. "Meg fogom önt bosszulni" — jelentette ki Eugénianak, mikor őt és anyját koesijukhoz kísérte. S kijelentése nem volt üres szóbeszéd.

Három nappal később, dacára tanácsosai tiltakozásának, megkérte Eugénia kezét. 1853 január 23-án trónbeszédben hozta eljegyzését nyilvánosságra.

"Inkább válasszom azt a nőt, akit szeretek és becsülök, mint valamit ismeretlen, akinek házassági szövetsége hozhatna előnyöket is, de hozna áldozatokat is, hangoztatja Napoleon. Eugénia, aki a léleknek minden adományával meg van áldva, disze lesz a trónnak s veszedelem esetén ő lesz annak a legbátrabb támogatója."

Egy héttel később III. Napoleon a franciák eszázárja és Montijo Eugénia grófnő házasságot kötöttek a párisi Notre Dame templomban. Ragyogóbb látványosságban soha nem volt része Párisnak.

Eugénia hamar beletalálta magát a császárnői helyzetbe. Eszes volt, ügyes és önálló. Párist egyszerre megint a divat központjává tette. A női divatot az ő fénykorában a Tuillériákban határozták meg. Ő hozta divatba a krinólint s délelőtti viseletnek a Caribaldi inget. Csodás fésülködési divatot teremtett s ugyancsak ő

János pap országa.

MESSE, sok ezer mérföldnyire tőlünk van egy szép ország, János pap országa. Tudom, mindegyitek szeretné ott lakni. A házak rántottával vannak fedve, a falak mézkalácsból vannak, a gerendák sertéslapockából. Minden ház körüli kerítés van kolbászból és hurkából fona, a melyek részint sütte, részint frissen főzve vannak, hogy kiki izlése szerint válogathasson. Minden kut édes borral van tele, ez mindenkinek csak a szájába folyik, ha a csőhöz tartja a száját. A nyír- és fűzfákon nőnek a zsemlyék s a fák alatt tejpatakok esőgödrök, ezekbe a fákról hullanak a zsemlyék. Ez aztán a gyermekeknek való!

János pap országában a halak a víz színén uszkálnak és pedig már sütte vagy főlte. Ha pedig valaki nagyon lusta, csak hívnia kell: pszt! pszt! s a halak kimennek a szárazföldre odasétálnak a jámbor lustának a kezébe, hogy még lehajolnia se kelljen.

Azt is elhihetitek, hogy ott a

A HIMLŐ UTCA

fizetni. Láthatja, hogy nem nyerek a vásáron semmit.

Az anya rémülten nézett a vidám patikusra.

— Talán drágalmi méltóztatik? — kérdezte az, miközben a fekete szemüvege gonoszul megvillant.

— Dehogy drágálok! Szívesen megfizetem! — szólott nevetve a királyné.

Anyai szívében pedig így gondolkodott: — Csak a fiam legyen szép és boldog — mit bánom én, hogy mi lesz velem?

— Ha úgy van, akkor sziveskedjék az operációs termembe járni, ott hamarosan rendbe hozzuk a dolgot!

A patikus kinyitott egy kis ajtót és udvariasan hajlongva előrebocsátotta a királynét. Bolthajtásos, nagy laboratóriumba léptek. Tikkasztó meleg volt odabenn és sűrű pára vette őket körül. A homályban eszevesztett gyorsasággal lüktető és dobogó gépek dolgoztak. A gépeket nem lehetett látni a sűrű gőzben, csak egyes tüzes pontokat, amelyek szédítő sebességgel forogtak körben.

— Itt gyártjuk a forró lázt! — magyarázta előékenyen a patikus. — Ha érdekli, szép hölgy, bevezethetem a hidegleléses kamrákba is!

— Más alkalommal szívesen megnézem, — válaszolt a királyné, — ma azonban kissé sietős az utam...

A patikus lámpást vett a kezébe és kinyitott egy csapóajtót, majd egy vaseszalépson levezette a királynét a pincébe. A pince végében magint csapóajtó volt.

— Ez az operációs terem! — magyarázta a gazda.

Azzal bevilágított egy nyirkos gödörbe. A gödör teli volt lomhán nyüzsgő, fekete óriás kigyókkal. Förtelmes esomókba fonódva heverték ott. Az apró szemük alattomos zöld fényben világlított. Most pedig valamennyien fölemelték a szögletes fejüket és sziszegve öltögettek ollós nyelvüket...

— Mit szól ezekhez az állatkákhoz? — kérdezte a patikus.

A szép királyné megemlékezett a vén kereskedő tanácsáról. Sem félnie, sem szomorkodnia nem szabad.

— Nagyon szép kigyók! — rebegte halkán.

— Ha tetszenek önnek, szép asszony, akkor fíradjon le hozzájuk. Ők majd megoperálják a félzsemét és ellátják bájos arcát a kellő himlőhelyekkel.

A szegény anya megrettenve nézett a patikusra. Most vette csak észre, hogy a fekete pápaszeme alatt szakasztott olyan gonosz és véres szempár tűzöl, mint a kopor-

szárnyasok már sültén repkednek a levegőben és pedig: libák, kacsák, tyukok, galambok, s ha valaki rest utána kezét kinyújtani, annak egyenesen a szájába repülnek. Sült malacok szaladgálnak az utcákon, mindegyiknek a hátában egy konyhakés, hogy a kinek tetszik, friss darabot vágasson belőle.

Az utcák sajtjal vannak kikövezve. Ha eső van, csupa méz esik édes cseppekben s a ki akar, tetszés szerint nyalakodhatik. Ha pedig havazik, tiszta fehér cukor esik.

Ebben az országban nagy erdők is vannak s a fákon pompás ruhák teremnek. A kinek új öl-

tőzet kell, az kimegy az erdőbe s egy kövel ledobja az ágról. A fenyőfákról órák és ékszeresek lógnak. A eszerjéken cipők és eszmák nőnek, férfi és női kalapok.

Itt még a lomháknak és naplopóknak is, a kik másutt koldusbotra jutnak és koldulnak, pompás dolguk van. Minden órai alvás bére két korona s minden ásitás jutalma egy korona. A ki a játékban veszít, annak a pénze ismét visszamegy a zsebébe. A boriszákok ingyen kapják a legjobb bort s minden kortyért tizfillérest kapnak. A ki jól tudja a népet felizgatni, két koronát kap. Senki sem tesz semmit ingyen. Még a hazug is minden si-

Hej, mi lett a világszép királynéből! Aranyhaja hófehér volt. — Egyik szeme, a drágakőnél tündök löbb szeme, megvakult. Arcát, a hajnalpir bájában mosolygó arcát, förtelmes sebforrások rutították el. A világszép királynéből a világ legszomorúbb asszonya lett.

A patikus most már kezébe adta az üveget a szívrávyos vizsel.

— Ezzel méltóztatassék megmosni a kedves fia arcát! Attól eltűnik a betegség minden nyoma.

— És a magamét is? — kérdezte szomorú mosollyal a királyné.

A gazda felkacagott.

— Nem, szép hölgy! Önnek nem használ az orvosság. Soha sem nyerheti többet vissza a régi arcát. Ha csak valami csoda által nem, — no de manapság nem történnek már csodák!

— Miféle csoda által? — kérdezte a királyné.

— Visszanyerheti a régi arcát, — beha! — ha valaki komolyan mondja és hiszi, hogy ön a világ legszebb asszonya! Volt szerencsém! Ajánlom magamat!

Sőt örző fenevadé volt. De aztán megemlékezett az iszonytató gyermekkeréről, amelyet a kis koporsóban látott és elszántan leereszkedett a gödörbe. A patikus rácsapta az ajtót, az anya pedig lehunyta szemét és szívéhez szorította a

kis huszárt... Tüzes, szurós fájdalom nyitalt végig az arcán és a félzsemén...

— Hogy van, szép hölgy? — kérdezte odafenn nyájasan a patikus.

— Jól vagyok! — rebegte mosolygva a királyné.

— Szíveskedjék kijönni, a műtétnek vége!

A gazda vigyorogva tükröt adott a kezébe.

A királyné tudta, hogy ez lehetetlen, mert hiszen most ő volt a világ legrutább asszonya. A fáradságtól vánszorogva hagyta el a himlőpatikát. Most már a huszár mellett az orvosságos üveget is szorongatta a keblén. Száz lépést is alig tett még a fekete síkatorban, amikor egy bolthajtásos kis kapuhoz ért. Áthaladt a boltív alatt és ekkor nagy fényesség áradt a szemébe. A palotatér lámpái ragyogtak az éjben és a királyi palota ott állott a tér végében.

A gárdák persze nem ismerték meg királynéjukat és nem akarták beereszteni a kapun. Olyan rut volt, hogy félelem és szánalom fogta el az embereket. A királyné azonban megmutatta nekik a fahuszárt és amikor az hetykén elkialtotta magát, hogy hop, hop! — akkor nagy örömmel beeresztették. — Megjött a kiskirály beszélő

került hazugságért egy korona jutalmat kap.

A ki ott mint tudós akar megélni, annak goromba pokrócnak kell lennie; azonkívül sokat kell lustálkodnia és ennie. Itt ez a három a szépművészet.

A ki serényen dolgozik, a rosszat kerüli, a jót gyakorolja, annak itt nincs becsülete. De a fajnókat és tudatlanokat nemes emberekül tisztelik. Azok, akik csak esznek, isznak, alusznak, táncolnak, kártyáznak, azokat grófnak nevezik ki. A kit azonban a legostobábbnak és leglustábbnak ismernek el, az az egész ország királya.

Most már tudjátok, milyen János pap országa. Aki oda akar menni, de az utat nem tudja, kérdezze meg a vaktól; de a néma is megmondja és bizonyosan nem mond rossz utat.

Hanem az egész országot magas hegyként rizkása köríti. A ki oda be, vagy onnan ki akar jutni, annak azt előbb át kell enni. Kinek volna hát kedve János pap országába menni!

Folytatás a 4-ik oldalról

huszára! — kiáltották sugárzó arccal.

A nagy lépesön sok virág nyílt; arany kalitkákban ott csipogtak a kiskirály kedves énekes madarai is; a fordulónál szép márványszobrok ékeskedtek. Amikor a rut királyné föl vánszorogott a lépcsőn, a virágok hervadtan lekönyultak, mintha leforrázták volna őket, a kis madarak holtan lehültek, a kőképek pedig könyezni kezdtek.

A királyné belépett a betegszobába. A fia vérvörös, sebhelyes arccal, lázasan és eszméletlenül fetrengett ágyán. Senki nem volt mellette; mindenki félt az irtóztatós betegségétől. Az anya szeliden megeső kolta a fia tüzes homlokát, aztán egy selymekendőt megitatott a szívrávyos vízzel és óvatosan megmosta vele a beteg arcát. Mire levette a kendőt, a fia arca sima és fehér volt, akár a rózsalevél.... Egy himlőhely se látszott rajta!

A királyné ekkor odatette a huszárt a kiskirály szívére. A gyermek megmozdult, majd mosolyogva kinyitotta a szemét, aztán gyorsan a huszár után kapott... A huszár megszólalt: hop, hop! — és a kiskirály tapsolni és ujongani kezdett nagy elragadtatásban.

— Fel akarok kelni! Játszani akarok a huszárommal! — kiáltotta vigan.

És nevetve kiugrott ágyacsájából és egy ingben körüláncolta a szobát. De aztán egyszerre megállott és elkömpolyodott. Odasompolygott édesanyjához, aki örömeiben könyezve ült az ágy szélén.

— Jaj, édes mamám, mi történt veled? Hová lett a ragyogó szemed? Hová lett a rózsás arcod?

A királyné szeliden megsimogatta a gyermek fejét.

— Ne törődj vele, kis fiam! — Nem baj az, ha én rut vagyok is, csak te légy szép és boldog!

A fiu szenvedélyesen odavette magát az édesanyja keblére.

— Nem igaz! — kiáltotta. — Nem igaz, hogy rut vagy! Te vagy a világon a legszebb mama! Te vagy a legszebb!

És gyöngéd kézzel végigsimított a királyné fehér haján és forró csókjaival elárasztotta arcát. És ekkor csoda történt. A gyermek csókjai alatt egymásután eltűntek a sebhelyek; a királyné arca rózsás és tündöklő lett; a megvakult szép szeme megint fölragyogott; a haja szímaranyként fénylett. Megint ő volt a világ legszebb asszonya. A palotában és a kertben ekkor mindenütt nyilni kezdtek a virágok, dalolni a madarak, a kőszobrok pedig elmosolyodtak.

SZELID S

Drága, aki messze vagy, hős kertek ölen üdülz, vagy, talán, távoli teng, fehér tested vert vitorlák nyulik:

hadd izenek nekad! Mert beteg vagyok és fíradt vagyok én édes asszonyom, fájnak.

az utcák és terek és házfájnak az emberek és fáj a napfény és fáj mosfény, fájnak

az el nem mondott szavak fájnak a soha el nem dőlt Oh asszonyom, hidd el: én úgy szeretnék jó lenni gyermeki csendes csoda vagy szerzetes szigorú alázat borulni az Élet elé! És nem lehet!

Látod: most itt előttem és mögöttem és minden lila alkonyat légyan lengeti bagyad

PANIS

— Csak rá kell nem esodálatos a lott a háta s néha sántikálna...

— Az ördög is s... S milyen suny... Az ember soha sem miért mosolyog...

— Rajtunk moso felülünk neki... E vesszük... Egyene ilyen embert eltűrn...

A mende-mondatott énbozám is... háborított. A pletyhetett barrikádot e után fölkerestem... nost. Valahogyan a kal mentem hozzá... vele a pletykát. De hoz közelédtem, magamtól. Hátha magam. De hátha éves de nem olya hetven éves. Tehát is mások lehetnek ugyan nem hiát raszt!

Vagy félóra hosla, de nem tudtam dolgozni. Így jár az ránya — a nagyap... — Az emberek mások feje fáj... végre.

— Hígyje el, sutt is. Erre összeszedte mondtam!

— A városban... Közbeszólt. — Mért unat hogy* a városban... Nem zavartatta... — A városban én magam... bátyám... Mosolygott.

— Ne erőlködj, hogy én fiatal... tek.

Bolintottam a Cservenics János szemével (a szentendős volt) hos... — Hátha igaz... — mondta.

— Kérem... dottan — nem his félre... én nem len valamit tenni... — De hátha... a kérdést.

Erre nem tudtam lelkem szemrehá magamnak: mics rem én firtatni e... gam.

SZELID SZERELMES VERS.

Drága,
aki messze vagy,
hűs kertek ölen üdülz,
vagy, talán, távoli tengeren
fehér tested vert vitorlaként most el-
nyulik:
hadd izenek neked!
Mert beteg vagyok
és fáradt vagyok
én édes asszonyom,
fájnak.
az utcák és terek és házak,
fájnak az emberek
és fáj a napfény és fáj az esti villa-
mosfény,
fájnak
az el nem mondott szavaim,
fájnak a soha el nem dalolt dalok.
Oh asszonyom, hidd el:
én úgy szeretnék jó lenni,
gyermeki csendes csodálkozással
vagy
szerves szigorú alázatával
borulni az élet elé!
Es nem lehet!
Látod:
most itt előttem
és mögöttem és mindenhol
híla alkonyat
lágyan lengeti bágyadt szárnyát.

Ilyenkor van úgy,
hogy az ember zsebre vágott kézzel
magában, árván és beteg
bandukol az utcán és téren, házak
között,
nem tudja meddig, nem tudja miért,
nem tudja, hova.
Milyen jó volna,
ha most itt volnál
és kezéd a homlokomra tennéd.
Elmulna minden fájs,
a házak, az utcák és terek
s az emberek —
és szent és titkos és soha nem hallott
szavakat tudnék
és csüst trombitán énekelnek
erdei tisztáson,
a zöld tenger felett,
vagy kicsiny, magányos,
szegény zsebében.
De tudom:
Te — soha nem jössz!
Messze vagy
és idegen vagy
és szelid szemed
felém nem rebben.
Ugy nézem világos alakod,
mint ahogy te nézed
árva
árnyékkodat a falon.

Folytatás a
2-ik oldalról

PANIS ANGELICUS

— Csak rá kell nézni s akkor
nem csodálatos & dolog... Háj-
lott a háta s néha úgy jár, mintha
sántikálna...
— Az ördög is sánta...
— S milyen sunyi a mosolya...
Az ember soha sem tudja, hogy
miért mosolyog...
— Rajtunk mosolyog... Hogy
felülünk neki... Hogy komolyan
vesszük... Egyenesen veszedelem
ilyen embert eltűnni a városban...
A mende-monda terjedt s elju-
tott énhozzám is. Boszantott. Fel-
háborított. A pletyka elé nem le-
hetett barrikádöt emelni. Egy dé-
után fölkerestem Cservenics Já-
nos. Valahogyan azzal a szándék-
kal mentem hozzá, hogy közlöm
vele a pletykát. De amikor a házá-
hoz közeledtem, megriadtam saját
magamtól. Hátha igaz? Leintettem
magam. De hátha igaz? Hetven
éves de nem olyan, mint a többi
hetven éves. Tehát a földi örömei
is mások lehetnek. Vajjon csak-
ugyan nem hiába zörög a ha-
raszt?

Vagy félóra hosszat voltam ná-
la, de nem tudtam szóba hozni a ba-
dolgot. Így jár az ember, ha a ba-
rátja — a nagypapa lehetne.
— Az embereknek itt mindig a
mások feje fáj — mondtam nagy-
végre.

— Hígyje el, nemesak itt. Má-
sutt is.

Erre összeszedtem magam s azt
mondtam:

— A városban azt beszélnek...
Közbeszölt.

— Mért untat engem azzal,
hogy a városban mit beszélnek?

Nem zavartattam magam.

— A városban azt beszélnek, hogy
maga... bátyám... hogy maga...
Mosolygott.

— Ne erőlködjék. Azt beszélnek,
hogy én fiatal leányokat szere-
tek.

Bólintottam a fejemmel.

Cservenics János meleg, barna
szemeivel (a szeme harmine esz-
tendő volt) hosszan rám nézett.

— Hátha igaz, amit beszélnek?

— mondta.

— Kérem — mondtam zavarod-
dottan — nem hiszem... ne értsen
félre... én nem hiszem... de ez el-
len valamit tenni kell.

— De hátha igaz? — ismételte
a kérdést.

Erre nem tudtam mit szólni. A
lelkem szemrehányást tett saját
magamnak: micsoda címen me-
rem én firtatni ennek az embernek
a magánügyeit? Elszégyeltem ma-
gam.

— Boesásson meg — mondtam.
Intett a kezével.

— Megboesátani? Az ember a
barátjának nem boesát meg. Vagy
szakít vele, vagy megért mind-
dent.

Megértettem.

— A dolog így van — mondta
sajátságos nyugalommal — ha
már szóba hozta, tehát beszélék ró-
la. Szeretem a gyerekleányokat.
De a zenén keresztül. Az éretlen le-
ánygyermek testében látom a leg-
csodálatosabb ritmust. Paradoxot
mondok. Látom azt a ritmust, a
mely még nem egész. Törvények
figyelembe vétele nélkül gondolok
arra a gyönyörűségre, amely a
fejlődő leánytestben kifejeződik.
Lássá, amit én a modern zenében
szeretek, az voltaképpen mind be-
fejezetlen dolog. Befejezetlen ab-
ban az értelemben, hogy annyira
új, hogy egy generáció alatt meg-
sem érhetik. Új érzések, új gon-
dolatok új formáinak a tökélete-
sedése hosszú folyamatot követel.
Amikor én tehát a zenén keresztül
a gyerekleány testet szeretem, ak-
kor csakis következetes vagyok
saját magamhoz. Megért? A szim-
boluma az egész létnek az ilyen

gyerekleány. A kora tavaszra gon-
dolok, amikor látom s amikor el-
megy, a tél jut eszembe. S az ön-
tudatlansága azonos a természet
öntudatlanságával. Ez az én kultu-
rám, hogy gyönyörködni tudok
benne. Nem nyulok hozzá. Nem csó-
kolom meg. A haját simitom meg s
akkor is úgy, hogy a bal kezem-
mel végigfutok a billentyűkön. Le-
ültetem magam mellé a számlóra
s a teste szögletes ritmusa, a mu-
zika, amit kiérzek belőle, össze-
olvad azzal, amit játszok. Soha
annyira közel nem érzem magam-
hoz a nekem kedves zeneszerzőket,
mint amikor ilyen gyerekleány
társaságában játszom. S amiért
hajlandó ott ülni velem, annyit
csak megérdemel, hogy cukorkát
vegyek neki. Nem gondolja?

— Igen — mondtam — igen,
cukorkát csakugyan érdemel.

— Nem azért adok neki cukor-
kát, hogy megfizessem — mondta
Cservenics János — hanem mert
azt akarom, hogy amikor velem
van, jól érezze magát. Az én tár-
saságom nem nyújt neki semmit,
ellenben a cukorkám igen. Oh, az
édesesség...
Mosolygott.

— Az élet édesége — mondta
pátosszal.

Nyugtalanul távoztam tőle. Fel-
tettem.

Pár nap múlva pedig Ez tör-
tént. Két detektív jelent meg Cser-
venics János lakásán. Ép nála vol-
tam. S ott volt egy kis lány is.

Hét éves csöppesség. Egy kis le-
ány, akit az utcáról szedett fel
Cservenics János.

Ott ült a számlóra a kis lány
és majszolta a cukrot. Maszatos
képe volt. Ott ült csendben, néha
gyámoltalan bárgyúsággal ráné-
zett Cservenicsre, aki Cézár Frank
"Panis Angelicus"-át játszotta.
Olykor ráesett a szeme a kis lány-
ra s soha nem éreztem annyira,
mint ekkor, hogy Cservenics Já-
nosnak vallás-a zene. A dal egy-
szerűsége, reverenciája és gyöngéd
sége csodálatos lágyssággal simult
ki a billentyűkből. Körülbelül a
felénél tartott, amikor belépett a
két detektív.

— Cservenics János urat keres-
sük.

— Ismernek, tehát nem kell en-
gem keresni. Mi tetszik?

— A törvény nevében letartóz-
tatjuk.

Az ajkát felrántotta.

— Mit?

— A törvény nevében letartóza
tatjuk.

— Miért, ha szabad kérdeznem?

— Mert fajtalanokodik.

Cservenics János elsápadt. —
Mennyi hur szakadhatott el a lel-
kében egy pillanat alatt.

— Megengedik — mondta szin-
te alázatos hangon — megenge-
dik, hogy ezt a megtört dalt be-
fejezzem?

A detektívek nem tudtak mit
szólni.

Cservenics János visszaült a zon-
gorához. A "Panis Angelicus"-t
befejezte. Fölkelt, a zsebébe nyult,
egynéhány fillért adott a kis le-
ánynak, megsimogatta a haját, —
rám annyi fájdalommal nézett,
hogy azt soha sem felejttem el, vet-
te a kalapját, a botját és a felöl-
tőjét, egy pillanatig körülnézett
a szobájában, majd újra hozzám
fordulva azt mondta:

— Igazán sajnálom, hogy az a-
karatom ellenére magának is in-
nen el kell távoznia.

Azután a detektívekhez fordult:

— Mehetünk, uraim.

Másnap az újságok közölték a
hírt a letartóztatásáról. Egy hó-
napig vizsgálati fogságban ült, de
azután befolyásos barátai kieszkö-
zölték, hogy elhagyhassa a várost.

Tudtommal Bécsbe ment.

Vasárnap és mindennap gondoljon
arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.
**MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE
HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET**

Mi nemesak megőrizzük, de kamatot is fizetünk.

Anyagilag független csak úgy lehet, ha van
megtakarított pénze. Meg van védve minden
esetűleg ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILÁRD.

ALAPTŐKE, TARTALÉK ÉS BETÉTEK ÖSSZEGE

\$2,857,097.76

Általunk kiállított betét-
könyv mindig készpénz, mert
betétjét bármikor kamattal
visszafizetjük.

PENZKÜLDÉS MAGYAR-
ORSZÁG minden részébe a
legelőcsőbb napi árfolyam
mellett.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

Főüzlet:

A BANKPALOTÁBAN

10 East 22nd Street,

NEW YORK, N. Y.

Fióközllet:

1597 SECOND AVENUE,

Corner 83rd Street,

Arany, igazgyöngy, gyémánt...

HÁROM SZÓ, HÁROM RAGYOGÓ-CSILLOGÓ DRAGASÁG; az emberek szeretik, beérik, sok pénzt fizetnek értük, de hogy miért? azt tulajdonképpen egyikük sem tudná megmondani.

PARTOLA, PARTOGLORY, PARTOHERB

szintén három szó, nem ragyog, nem csillog, nem kerül sokba és mégis többet ér arannyal, igazgyöngynél, gyémántnál, hogy miért? . . . Elmondjuk Önnek:

"PARTOLA" fertőtlenítő, vértisztító és hashajtó cukorka rendbe hozza és rendben tartja a gyomrot, tisztítja a vért, eltávolítja a vérből a káros anyagokat, elősegíti a pontos és sima emésztést, jó étvágyat szerez. — Hatása biztos és gyors, íze kellemes, gyermekek csakugy szeretik, mint a felnőttek. — Ára 1 dobozzal 1 dollár 10 cent, 6 dobozzal csak 5 dollár 50 cent.

"PARTOGLORY" a legkiválóbb idegerősítő, vérképző, izomfejlesztő és csontszilárdító kivonat. — Az idegek nagy szerepet játszanak az életben. — Erős, egészséges, munkabíró csak az lehet, akinek idegei acélosak. — Többé-kevésbé minden ember ideges. — Az emberiség legnagyobb része küzd a megélhetésért. — Sokat és gyorsan dolgozunk, gyorsan eszünk és aránylag keveset pihenünk. — Ez a zaklatot élet azután első sorban idegeinket támadja meg. — Az idegeket tehát táplálnunk kell, a fogyó idegerőt pótolnunk kell, mert az idegerő szabályozza a testi erőt és ellentállást, az agy működését és kitartóképességét. — A "PARTOGLORY" táplálja az idegeket, fejleszti a fogyó idegerőt és lassacsán, de biztosan, megújítja. — A

"PARTOGLORY" idegfejlesztő és egyben idegesillapító is. — Táplálja a fogyó idegerőt és csillapítja a túlesigázott idegeket. De nem az a szer, mely időre-óraira megnyugtató a felkorbácsolt idegeket. — A "PARTOGLORY" fokozatosan táplálja az idegeket s mint vérképző, izomfejlesztő s csontszilárdító, — hatása kiterjed az egész testre és a szervezet új életre kel. — Megbecsülhetetlen öregeknek, fiataloknak, nőknek, férfiaknak és gyermekeknek egyaránt. — A "PARTOGLORY" ára 5 üveggel csak 5 dollár, egy üveggel 1 dollár 25 cent.

"PARTOHERB" vesefü- és gyökértea, egy ugyancsak nélkülözhetetlen egészségvédő szer mindenki számára. — Nem közönséges gyógyszer, hanem a fenséges természet pompás ajándéka természetes gyógyfüveknek, gyökereknek, bogyóknak és virágoknak művészi összetétele. — Akinek hátfájása van, aki húgyhólyag bántalmakban szenved, akinek vizelete sűrű, színes és üledékes, a szeméi karikásak, a szájja rossz, a lehelete büzös, az siessen és keressen gyors segítséget a vesebaj e tünetei ellen. — Okosan cselekszik tehát mindenki, ha bizonyos rövid időközökben tisztítja veséjét és ezáltal egyúttal szabályozza a működését.

"PARTOHERB" elősegíti a vese működését, erősíti a húgyhólyagot és egyben tisztítja is. — A "PARTOHERB" használata nemcsak azoknak szükséges, akiknél a fenti tünetek egyike-másika mutatkozik, de kívánatos az egészségeseknek is, mert a szenvedő részére enyhítő balzsam, az egészséges részére pedig megbecsülhetetlen egészségvédő szer. — Használjon tehát "PARTOHERB"-et mindenki egyaránt. — Elkészítése a lehető legegyszerűbb. — Ugy kell elkészíteni, mint a közönséges teát. — Egy kávéskanálnyi teszünk egy csészényi forró vízbe, leszikkadni hagyjuk és minnél forróbban issza valaki, hatása annál biztosabb. — Ha valaki keserűnek találja, egy kevés cukorral édesítse meg. — Tartson kéznél "PARTOHERB"-et állandóan! Ára 6 dobozzal csak 5 dollár 50 cent, egy dobozzal 1 dollár 10 cent.

Fontolja meg igen tisztelt olvasó az itt elmondottakat, vásároljon bár aranyat, igazgyöngyöt, gyémántot, de ne feledkezzen el legnagyobb kincséről: az egészségéről sem. — Az ékszereket elvesztheti, vagy ellophatják öntől, pénzért vehet másikat. — Örökdjék azonban egészsége felett, mert ha ezt elveszti, ez semmi pénzért meg nem vásárolható!

Ha a fenti szerek bármelyikéből rendel, okosan teszi, ha mindjárt 5 dollárért vesz belőlük, mert így pénzt takarít meg, de megkíméli magát az utánrendeléssel járó irogatás munkájától és postaköltségektől is. — Rendelését küldje mindig a feltaláló és egyedüli készítő ezen pontos címére:

PARTOS PATIKA

160 SECOND AVE.

NEW YORK, N. Y.